SUSCRIPCIÓ
Barcelona . Una pesseta al mes
Espanya. . 4'50 pessetes al trimestre
Extranger . 9'00 id. id.
Pagant per anys, una pesseta de rebaixa

EL POBLE CATALÀ

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ
RAMBLA DE LES FLORS, 14, PRINCIPAL
IMPRENTA
CARRER DE FORTUNY, NUM. 2 TERS
TELÉFONS
REDACCIÓ, 723 - - IMPRENTA, 2,203

ANY IX.-NUM. 2.637 | BARCELONA, DILLUNS 27 DE MAIG DE 1912 | UN NÚMERO, 5 CENTIMS

EL SIGLO
GRANS MAGATZEMS
ULTIMS DIES
DE LA
Gran exposició y venda
DE
NOVETATS D'ESTIU
Preus considerablement reduits
EN
confeccions pera senyora y nens
Estampats, Teixits
Camisería, Colls, Punys, Genre de punt, Corbates, Barrets de palla, etc., etc.
Grans ocasions
SECCIÓ DE CATIFES (primer pis)
Complet assortit en persianes de totes classes
a preus sumament reduits

Básculas-Caixes
Pibernat
pera Cabals
Avinyó, 8-10

Impressió

Hem llegit, molt pausadament, el projecte de Mancomunitats que'l dissabte va esser presentat al Congrés.

No hem d'amagarho. La nostra impressió es completament desfavorable. Ja temiem, sobre tot després dels aplassaments y de les reserves d'aquests dies darrers, que'l projecte resultaría una accentuada atenuació del que presentaren al Govern les Diputacions catalanes. Peró—ho diem amb franquesa—no en créiem que fos tant grossa aqueixa atenuació. El projecte que ara s'ens ofereix es sensiblement inferior al del senyor Maura.

El preámbul es ja descoratjador. No s'hi fa ni la més petita alusió directa al problema de Catalunya, que es lo que ha fet náixer el projecte. Aquest voluntari oblit no va tenirlo en Maura en el seu famós projecte de régim local. Més tal oblid no tindría importancia si'l text del projecte actual no li donés una desagradable significació anticatalanista.

L'article primer es ja fatal. Diu que'ls fins de les provincies mancomunades serán EXCLUSIVAMENT ADMINISTRATIUS. Aquests mots, si són mantinguts, tanquen la porta a les millores essencials que podrien introduirse en el projecte. L'autor del mateix ha tingut pressa pera fer avinent als catalans que no's fassin ilusions.

Les funcions que s'atribueixen a la Mancomunitat són migradissimes, irrisories. Ara mateix poden esser exercides—algunes ja ho són—per les Diputacions actuals. En aquest punt, el projecte del Govern representa, no ja l'atenuació, sinó l'evaporació, de les facultats demanades per les nostres Diputacions.

Una de les coses més simpátiques del projecte de les Diputacions, o sigui la reunió plenaria dels diputats provincials catalans, reunió que sería el germen d'un Parlament catalá, desapareix en el projecte del Govern.

Además, el procediment pera obtenir la Mancomunitat noves atribucions, resulta excessivament llarg y sembrat d'entrevancs. Tot ha de passar per les Corts. Tot, menys una cosa: LA DISOLUCIO DE LA MANCOMUNITAT. El Govern se basta pera disóldrela quan li sembli bé. Aquest extrem de la disolució es, indubtablement, el més greu y el més inadmissible dels extrems del projecte de Mancomunitats. Si la cosa prosperés, no tindría la Mancomunitat cap garantía de vida, cap possibilitat de sólida acció. N'hi hauría prou amb que'l Govern declarés que s'ha extralimitat, pera farla desaparéixer. Les culpes que pogués cometre la Mancomunitat, reals o imaginaries, lleus o greus, tindrien totes el mateix terrible cástic: pena de mort!

En qualsevol altre poble de més vius sentiments nacionalistes que Catalunya, el projecte que en Barroso firma s'hauría prés com una burla. Algú dirá que pot arreglarse amb esmenes. Peró tant dolent es, que potser l'única esmena eficás consisteix en ferlo nou.

ECOS

EN NUALART acaba de publicar la conferencia que doná a l'Ateneu, contra l'aplassament de la reversió dels tramvíes. En Nualart, además, ha redactat el recurs contra aquest lamentable acord municipal, que va firmat pels regidors que votaren en contra.

En Nualart es un home substancialment de dreta. Conservador en tot, conserva el seu honor fins en els detalls més ínfims y conserva els seus propósits tossudament, portantlos a l'acció aixi passin dies y la gent els oblidi y aparegui com un home que vol moures, parlantnos de coses pretérites. L'únic que no conserva es la disciplina de la Lliga, significativa indisciplina que'ns fa recordar que també pera poder parlar lliurement de la questió de la portada d'aigues a Barcelona, un ilustre dretista tingué de cercar la tribuna d'aquestes planes nostres.

Venent an en Nualart se compren desseguida aquesta psicología seva d'home voluntariós y rectilini. Té uns ulls formidables y inquiets que fugen de les órbites, uns bigotis indómils y la forta morenor de la gent que ha anat en terres solars en aventures. Un cap el seu d'home violent que no coneix ni les curves ni els passos enrera, un cap de moro guerrejador y de soldat de Napoleó, també.

Dona gust ponderar an aquests homes, proprietaris d'un acerat «esprit de suite», perqué voluntat ja'n tenim pera imaginar y pera les iniciacions, peró són molt pocs els que estimen arribar als finals, pera fruir les possessions definitives. En Nualart té aquesta singular perseverancia. Per aixó entre'ls seus en Nualart inquieta, perqué sab deturarse quan se crida a sí mateix, en un afer polític. Alto!, com inquieta y pertorba el nostre Lluhí, per permanéixer fidel a la seva fe un any darrera l'altre. Succeeix lo mateix que amb els individus que resten parats al carrer durant un llarg temps. Qué fa aquest home aquí, pregunten els veíns y els que passen y tornen a passar? La mobilitat propia no compren el quietisme agé. Per aixó els senyors de la Lliga no compendrun la disciplina moral que s'imposa en Nualart, com molts altres senyors, no entenen la ideal fixesa d'en Lluhí.

Resulta extrany—dirá algú—un elogi a un conservador de la Lliga Regionalista. Nosaltres voldríem ferlo quotidianament aquest ditirambi, mes, ja's veu, en una questió de moral, no podem oferirlo més que a un conservador indisciplinat, que com a bon creient que será, deu repetir a la seva congregació política lo de l'arcalde de Zalamea, que l'honor es patrimoni de l'ánima y l'ánima tan sols es de Deu.

—o—

CURSES de automóbils. Copa d'Espanya. Festa d'«elite». Naturalment, tothom parla en castellá. Mirem les cares y són de coneguts fills de Barcelona. Cóm, dones, essent catalans, no parlen en catalá? Bé es veritat que hi havía un bar, ont, al principi de la festa, no tenien cervesa. Si existíen catalans sense catalá, per qué no hi podía haver un bar sense cervesa?

La festa s'acaba y amb ella certes cortesíes y cortes extranyes pressumpcions. Sentim ja parlar catalá. Anem al bar y ens serveixen cervesa. Seguim creient, després de la satisfacció donada a Gambrinus y a Catalunya per aquells senyors, que la vida tendeix a les normalitats, per sobre de les incongruencies.

—o—

SEGON DIA de la Pasqua Granada. Es festa o no avui? El dubte repetit de l'any. Oficialment y religiosament, no será festa. Y el Corpus? També'l Corpus havía estat anulat, peró la «Gaceta» ens fa saber que l'Estat, o sigui el don Josep Canalejas, ha decretat que's considerin festes el Corpus y el día de Sant Josep, el seu sant patró.

Está bé. Quan pugi en Maura, confiem en que s'implantará la festa de Sant Antoni.

Teixidors de boires

Ho són els que pretenen organisar un partit reformista a Catalunya. Ho són, perquè, pera teixir boires, s'ha de viure en els nuvols, ben lluny de la nostra realitat, y, ho són, perquè's fien de ficcions fugitives y prenen les filagarses per elements solids que's puguin teixir.

Els republicans catalans que varen entrar en el moviment de Solidaritat han comprès la forsa y la plenitut d'expressió que'ls dona el fet d'estar constituits en organisació política independent de tots els partits a l'espanyola. Y, amb l'Unió Federal o sense l'Unió Federal, no recularan altra vegada a l'humiliant situació de provincians, esperant les ordes d'un quefe y d'un Comité de Madrid. Comptar amb altra cosa es teixir boires.

Abans de Solidaritat els federals catalans ja havien emprés aquest camí, declarantse independents del Comitè central. Això respòn tan fondament an el carácter catalá, que fins repercuteix en les organisacions obreres de aquí. Aquella part de la massa republicana de Barcelona que no experimentava la forsa d'aquest sentiment, ja fa temps que va constituir el partit radical. Y, aixís y tot, el centre de gravetat d'aquest partit es Catalunya.

Les crisis que passi l'Unió Federal Nacionalista Republicana's resoldran aquí y amb elements d'aquí. A veure qui será el que resolta y francament surti a dir lo contrari. No són bons amics d'en Melquiades Alvarez els que no li fassin sentir el pes d'aquesta veritat. Com aliat y com amic trobará molta gent que sortirà a rebrel a Barcelona. Però que no pensi en res més, perquè, se'n tornará sol y vern; els que podrien constituir, naturalment, el seu exèrcit, ja estan amb en Lerroux, y, per ara, no veig que vulguin abandonarlo.

Entre'ls elements que varen sentir el foc de Solidaritat Catalana, els «hostes ilustres» podran esser utilisats com a instruments de combat pels representants d'una tendencia contra l'altra. Però quan hagin fet aquest trist servei, els mateixos que'ls hagin utilisat els giraran l'esquena.

Les paraules més dures, senyor Alvarez, no són pas sempre les menos lleals. Organisi el seu partit reformista aont fassi falta, y no tingui cap dubte de que, en els treballs que fassi pera la República, no li faltará mai el cop de mà de l'Unió Federal. Però no'ns pertorbi, que entre germans un día o altre torna la pau, y malaventurat qui s'hi fica. Aquí el partit reformista será una mala obra que vostè farà a les organisacions republicanes de Catalunya.

En tot cas será precís decidirse: o acceptar la nostra aliansa y la nostra lleal amistat, o s'haurà de passejar per Catalunya amb una extravagant comitiva de teixidors de boires.

PERE COROMINAS

(De «La Campana de Gracia»).

De la Ciutat (1)

El ciutadá y el montanyenc

Oh ciutat ben amada, bella ciutat meva! Com has sigut, com ets, com puguis esser, ets la quinta essencia dels meus amors!

Jo amo de tú tot quan al teu redós se tanca: lo bell y lo lleig; lo bo y lo dolent; la virtut y el vici; lo sublim y lo ridícol; la realitat y l'ideal: cada una d'aquestes coses té el seu valor efectiu y cada valor es un estímul: bé de goig, de perfecció o d'embellíment.

Sense lo lleig no hauria nascut l'afany de la bellesa; sense'l vici res seria la virtut; y l'ideal seria llum solament, sustancia impalpable, etèria, sense'l complement de les realitats.

Tú, ciutat, ho ets tot. Ets un mon aixecant un altre mon. En el teu sí se lluita, se batalla, se triomfa, també se mort. Eres com lluita de titans pera escalar el cel, ont s'arribarà un jorn o altre.

Jo també he posat el meu esfogs de pigmeu pera honorarte honorantme. Jo també he lluitat per la patria, de la que tú ,ne'ts la més alta y esperitual representació, com el més fervorós dels creients. Jo he guaitat a l'humanitat y els seus dolors m'han conmogut y he predicat la redempció dels humans.

En els meus deliris amatoris te he fet gran, rica, poderosa com la que més; hermosa entre les hermoses y forta conscientment del teu valer. No hi ha fantasía, ni esperitualitat, ni grandesa que no t'hagi teixit, com garlanda pera adornarte, la meva testa febrosenca.

Que'm fa que Vulgus digui que parla amb mi el deliri de grandeses, que'l meu deliri es neurótic y sentimental! Aixís m'ha fet la terra aspra y generosa; aixís els lliures vents de la mar ampla.

Jo'm sento grat d'esser teu, d'haverme donat an a tú, ja que tú ets la patria y el mon y jo soc dels dos. Jo'm sento orgullós d'haverte conegut y fet ofrena de lo poc que poc y que puc valer. Esser dels teus era'l meu somni d'infant y es avui la meva veritat d'home.

Abans de conéixet, en els dies venturosos de l'infancia, sabia que eres llunyy, prop de la mar, y jo't veia tots els dies, com ciutat encantada d'ensomni, terres en fora, rere'ls serrals que'm tancaven passos y miradas. Ara t'he vist y t'admiro, t'he conegut y t'amo, lluites y he lluitat amb tú.

Peró'l bregar diari fadiga y un té moments de desfalliment en que voldria reposar a l'ombra amical dels arbres seculars, a l'abric de les montanyes familiars, les més encantadores que jo he vist en la capa de la terra.

L'encís teu que tot ho avassalla, ciutat, no ha pogut ferme oblidar mai l'altre encís, el de la meva vila estimada, niu entre monts y penyes braves, ont me fou revelada la llum primera. El seu record es perrenne en mí com el primer día d'haverla deixat. Sento sempre una dolsa anyoransa de tota ella; peró més que mai, quan venen amb els passatgers desfalliments, els jorns de primavera y estiu tan plens de joia.

Oh, quina fretura allavors! Voldria esser amb tú, vila meva benvolguda. El pensament corre adelerat, foll, gosant la delitosa frisansa, per les altes cimes y les fondes valls; pels camps assoleiats y els ombrius pinars; pels garrigals y les fresques fonts; pels rius ont canta'l russinyol y per la montanya ont la perdiu canta. M'extassia la tendra vissió de les vaques y els vadells pasturant per les ribes l'herba sucosa, vora'ls salzers y chops verdejants. Y en l'hora bella sens parell, de bon matí, veig com ixen els remats a pasturar y s'enfilen als pies, guardats pel bon pastor de cara colrada y ulls serens, el que no sab res y tot ho sab. Se m'apareix la surtida vers el camp dels feiners treballadors, dels traginers a caball, y el llevarse del Sol, grandiós, omplintho tot de gloria, encenent les crestes de les serralades, daurant les carenes y les hortes y les prades.

Y veig dels jorns somnolents d'estiu, les hores totes del dia en la calma dels carrers quiets y el solemnial cap-al-tard. Sento els cants dels segadors y espigoladores. Y les tornades de l'hera. Y el rondar de les nits de celistia augusta o de llunya clara. Y veig en una sola mirada mil llocs y mil petjades. Y recordo els temps que ja mai més tornaràn y mas ilusions primeres y més blanques. Y sento que tot mon esser s'endoleix, s'ablana y voldria resar una oració mai resada per ningú, una oració d'anyorament. Oh, la meva ciutat augusta! Oh, la dolsa vila dels meus amors!

PERE CASALS

(1) En la crònica darrera un descuit feu que dels tres quadrets de que constaba, «Idili de vells» «L'Art» y «La carrossa» sols s'encapsalés el primer y la crónica resultaba incoherent. El bon sentit dels lectors ja devia esmeran l'erro d'imprenta.

Notes polítiques

Nova Joventut

En el C. N. R. del districte quart s'hi ha constituit una entusiasta Joventut F. N. R., que compta amb més d'un centenar de socis. Divendres passat tingué lloc la sessió de constitució, que's vegé molt concorreguda, nomenantse president al senyor Bertran Escofet.

Lo ben rebuda que ha sigut aquesta fundació y l'interés que ha despertat la nova entitat en l'element jove, fa esperar que será un éxit la Joventut y que vindrà a enfortir més el prestigiós C. N. R. del districte IV que l'hostajará.

Els radicals

Demà aniràn les Joventuts radicals a Sant Feliu de Llobregat pera dipositar corones damunt les tombes de dos correligionaris seus que moriren en la topada tinguda amb els carlins ara fa un any.

Els regionalistes

Ha arribat de Madrid el senyor Cambó, conferenciant desseguida d'arribat amb el senyor Prat de la Riba sobre'l projecte de Mancomunitats.

Pera tractar de lo mateix se reunirà avui la Junta directiva de la Lliga.

Tasca acabada

La Comissió «pro servei militar voluntari» ha acordat disoldres y declarar acabada la seva missió, en vista de que al Senat ja ha sigut aprovada la llei de servei militar obligatori y no hi caben en ella modificacions de cap mena.

El discurs den Corominas

L'estimat confrare de Sant Feliu de Guixols «El Programa», diu lo següent del discurs que en aquella ciutat hi pronunciá darrerament en Pere Corominas:

«La verdad se ha hecho carne en las manifestaciones serenas, rebosantes de dignidad y de patriotismo, que tuvimos la fortuna de oir de los propios labios de don Pedro Corominas, en el memorable mitin últimamente celebrado en el Centro de Unión Federal de nuestra ciudad. No otra cosa esperábamos de la clarividencia, del recto sentido político, del leal proceder, de que siempre ha dado pruebas el ilustre político que ha sabido hacer vibrar como ninguno todas las fibras del alma catalana.

Ante la general incoherencia de los partidos republicanos, que necesitan del ídolo respectivo para sobstituir y actuar «verbalmente», es una lección altamente alentadora la del político honrado y digno que, agarrado a la bandera, a la vieja e inmaculada bandera federal republicana, orgullo de los viejos y esperanza de los jóvenes, fija las posiciones del partido de Unión Federal como centro de actuación republicana».

COMENTARIS

La feina den Jafá

Temps endarrera'l Sant Pare va decidirse a suprimir unes quantes de les moltes festes de precepte que fan del santoral católic una magnífica escola de grandulería. Feia ja anys y anys que la gent dels paissos ont el catolicisme no ha sigut obstacle pera entrar en la corrent de la vida moderna, reclamaven aquesta reducció necessaria. L'intensitat del viure actual demana altres habituts que les establertes en époques anteriors, quan l'home vivía enclavat en el seu lloc de naixensa com el musclo a la roca, dexant escolar cansonerament els dies en un treball pausat, rutinari, que no patía gran cosa de les interrupcions que hi portaven sovint les nombroses festes marcades en el calendari. Avui l'intensitat de la vida moderna reclama altres costums que aleshores. Avui l'home ha de viure de pressa, en continua agitació; el tros de pa que abans li demanava tant sols aplicarse al treball pausadament, amb una tranquila constancia, espiada sovint per regalats lleures, ara li exigeix una febrosa aplicació, interrompuda no més per l'imprescindible descans que ha de repararli les forces. No discutim que anava millor pera les necessitats corporals y espirituals humanes. Les condicions de la vida son com son y hem d'acceptarles tal com se'ns presenten. Tota ventatja ve compensada pels seus inconvenients, y, passant balans d'unes y altres, segurament trobariem que en la vida moderna les molesties d'aquests se troben sobrepujades en gran manera per les delicies d'aquelles. Més encara que no fos aixi, tant ne treuriem d'anyorar els temps passats. No está en el poder de l'home deturar l'evolució dels factors que determinen les condicions de la seva vida. Y aquestes li exigeixen avui unes molt altres habituts que en les passades centuries. L'industrialisme ha trastocat per complet el ritme de la vida. Per no parlar sinó de coses que toquen a la producció industrial, hi ha moltes industries que no poden sospendre ni un sol día'l seu funcionament. Y tot aixó determiná'l Sant Pare a fer una bona espurgada en l'ufanosa espessor de les festes de precepte.

El decret pontifici va promulgarse a Espanya, refrendat amb la firma reial, sense tenir en compte la contradicció que hi havía entre'ls seus preceptes y la naturalesa d'un poble inclinat de temps immemorial a la vagancia. El Sant Pare suprimía festes y l'irresistible tendencia dels espanyols es aumentarles amb qualsevol excusa. Segurament cap més Estat del món posseeix una tal abundor de festes obligatories, escalonades d'un cap a l'altre de l'anyada. Sants y patronicis de reis y de príncepes, patrons de tota mena, festes nacionals amb motiu o sense, qualsevol cosa es bona pera vagar dies y dies.

Cada mena de gent te les seves dites populars, que són com una condensació de la seva naturalesa. Aixi com el natural dels anglesos se pot caracterisar per la célebre frase «Times ist monney», els espanyols revelen el seu carácter per la dita famosa de «Matar el tiempo», molt més digna de figurar en la moneda que'l «Non plus ultra» enrotllat entorn de les tradicionals columnes de Hércules. Els espanyols maten el temps, no l'aprofiten. Y matar el temps es un eufemisme pera no dir clarament a no fer rés, a vagar tant com se pugui.

Aixi s'ha sentit desseguida l'incompatibilitat del «motu proprio» del Sant Pare amb la més íntima escencia del carácter espanyol. Y l'etzegallada que's feu sense meditació, no més perqué les coses del Vaticá s'accepten sense previ examen d'ensá que segueix els destins de l'Estat un anticlerical com en Canalejas, ara s'está separant en lo possible. No de cop y volta, perque fora massa inconsequencia derogá al cap d'uns quants mesos la decisió papal suprimint les festes sobreres. De moment no més se'n restableixen tres: sant Josep, sant Jaume y Corpus. Peró no es de creure que la reparació s'aturi en tant poca cosa. De mica en mica anirán declarantse oficials totes les demés festes suprimides y fins poiser se n'hi afegeixi alguna de nova com a torna.

No altre cosa ha d'esperarse d'un Govern que conegui l'íntima naturalesa de la gent que ha de regir, d'una gent que té per suprem ideal estarse tombada de panxa al sol del matí al vespre.

La prempsa catalana y l'actualitat política

D'«Unió Federal», de Mataró:

«Don Melquiades y el seu partit.—Al sol anunci de la campanya de propaganda del nuo partit republicá reformista per Catalunya, ha remogut els elements que figuren en el nostre partit d'U. F. N. R., dividintse en dugues opinions, encare que sortosament una de les dugues es la dels menos.

Els que opinen que poden figurar els republicans de l'U. F. N. R, en el nou partit de don Melquiades, van completament equivocats, ja que com molt bé digué en Pere Corominas a Sant Feliu de Guixols «no pot cumplirse a duques disciplines ni poden tenirse dugues dones sense enganyarne una».

Els que aixís pensen, enlluernats per la eloquent paraula del diputat asturiá, no han sapigut veure que la creació d'un nou partit republicá a Catalunya, no portaría més que divisions que ajudarian a fer més estéril la tasca republicana, n'hi han sapigut compendre que l'eloquent orador republicá no satisfá per complert les nostres aspiracions nacionalistes, al contrari; al parlar de l'Autonomía ho fa tant vagament que sembla que tingui por de donarnos massa la raó als nacionalistes.

El partit republicá reformista espanyol, podrá en altres terres aont no hi há partits republicans ni sisquera se compren l'ideal de llivertat, ferhi molt, treballarhi molt, peró a la nostra Catalunya, per sort no ens trobem en aquest cas.

Hi han a la nostra terra dos partits republicans: l'U. F. N. R, y el radical, Es indubtable que si don Melquiades arriva a tenir algún partidari del nou partit a Catalunya será alguns dels que figuren en la antiga «Unió Republicana» que fins avui ha figurat en l'U. F. N. R, encare que no hagin sentit els nostres sentiments nacionalistes y federals, ja que del contrari, no en treurá ni un del partit radical-lerrouxista, no es més que una massa que segueix a un home y aquest recentment acaba de posar el veto a don Melquiades.

Nosaltres, nacionalistes y republicans, no hem de permetre que aquest home que tenim per company de Conjunció, vingui a la nostra Catalunya a portorbar de fet la obra de l'U. F. N. R, no ho podem permetre, y li hem de fer present que hi venir a Catalunya no fa més que dividir els republicans y no volem creure que'l diputat per Oviedo s'hagi proposat dividirnos perque la nostra obra liberadora resulti xorca y infeconda.

Som nacionalistes y no ens ajuntarém a ningú que no reconegui el nostre dret, el nostre reconeixement de nació, amb tots els drets dintre del Estat espanyol, som federals y per aixó volem viure amb armonía amb les demés nacionalitats que integran aquest Estat, avui tant desprestigiat pels governs de la monarquía.

Que ho tingui present don Melquiades Alvarez, que vagi a altres terres a fer propaganda pera'l seu partit, li ap'audirém, mes si bé a Catalunya ens vourém obligats a combátrel com a portorbador de la causa liberal y liberadora, aixó es del «Nacionalisme.—Sigfrid Coloron».

«D'El Baix Penadés», del Vendrell:

AL VOL.—Es indubtable que l'hora actual no es propicia a la política catalana, qui está passant una fonda crisis, una forta transformació, com si aconteixaments de grosa importancia haguessin obert nous horitzons en el cel de Catalunya. Y rés més lluny d'aixó. Ni en els partits monárquics que monopolisen el govern s'hi ha vist mai l'intenció d'atendre en lo més mínim les aspiracions autonomistes, ni en els partits d'oposició s'hi han pogut endavinar desijos d'ajudar d'una manera eficas al nacionalisme catalá.

Uns y altres han procurat atraures les forces catalanistes que amb ells tenen afinitats, sense que per la seva banda hi hagin posat altre cosa que un verbalisme buid y apropósit pera no comprometre rés pera'l día que se'ls residenciés en el terreny de les efectivitats. La forsa del autonomisme catalá no resideix precisament en les fileres dels partits del Centre. Es aquí a Catalunya que cal esser forts si's vol que aquesta pesi en els destins de l'Espanya centralista.

En Melquiades Alvarez, actualment, está continuant la llista dels que s'han aprofitat sempre de les debilitats dels catalans amb allò de la «bien entendida». En les seves paraules s'hi endevina que'l seu autonomisme no es altre cosa que un tópic de circunstancies; perque es natural que a l'hora de organisar un partit no ha de deixar d'aprofitarse de qualsevol dels aspectes que li puguin convenir pera'l seu plan general. Com que no vé a resoldre rés nou en el sentit de veritable idemocracia, y la seva nova actitut no es altra cosa que posar en una nova posició aquest malalt crónic que's diu republicanisme espanyol, no podrá allistar nova gent pera'l seu partit, car ont no hi ha bandera no pot haverhi exército. Unicament podrá escutar als dissidents de les organisacions actuals, a tots aquells que senten frisanses continuament y que sempre se creuen postergats. Es clar que'ns referim a Catalunya aont els partits populars compten amb l'entusiasme del poble, y aont aquest intervé directament en la política; per lo que respecta a les altres terres, quina política es merament personal, l'intervenció més ó menys directa, del seu capdill, pot influenciarles en determinat sentit.

Peró no és, no, un nou organisme lo que necessiten les idees lliberalisadores en la nostra terra. L'instrument adequat pera el plantejament de lo que constitueix el nervi, la sustancia de la actuació progresiva y lliberal, no pot esser altra aquí, que l'U. F. N. R, p'e base prou ample pera que tota acció encaminada al assoliment de noves formes de govern hi trobi un ferm apoi y una segura colaboració.

Més no hi sigut aquest, segurament, el plan del senyor Alvarez; en lloc d'enrobustir amb la seva paraula y els seus prestigis l'obra que pera el pervéndre te de desenrotllar la U. F., proten aprofitarse de les miseries que li dificulten l'accionar coratjosament, y se disposa a organisar, de la manera que li sigui més adicte, la massa republicana de la nostra terra. Sembla talment que lo que's busqui sigui desencoratjar, encara més, als republicans pera que estiguin ben disposats, en son día, a passarse a una esquerra monárquica, nò com ho feu en Castelar, qui creia haver traspassat tot el contingut del seu programa al actual regisme, sino asquejats de la renovació continua del republicanisme y de les ambicions mai satisfetes dels seus prohoms.

Si no hi ha prou seny, si el poguer fer la traveta als uns pera enlairar als altres, si la política de capolleta ha de prevaleixer a la dels ideals, en Melquiades Alvarez trobará aquí a Catalunya—potser no més a Barcelona,—l'ambient necessari pera ferse cap visible d'un partit. Més si'ls ideals son posats per sobre dels homes, haurà de regoneixer que no li cal tractar amb nous comités, pera treballar per la República.

Si no hi ha seny, el centralisme haurà batut una vegada més, y'ns caldrà adoptar l'actitut passiva dels federals d'en Pi durant tota aquella serie d'anys del caciquisme unitarista.—FRIS».

De «Gent Nova», de Badalona:

«ORIENTACIONS PATRIOTIQUES.—Mal grat la general desorientació que regna en els partits polítics catalanistes, la que sembla vol

esser aprofitada per en Melquiades Alvarez y uns quants homes d'el U.F. N. R., que volen organisar el partit republicà rreformista a Catalunya, se han sentit unes autorisades veus fent manifestacions, verament patriótiques, les que'ns fan esperansar un ben aprop resorgiment del sentiment nacionalista català.

El discurs den Pere Corominas en un miting a Sant Feliu de Guixols, en que proclamà ben alt el nacionalisme català reclamant respecte y l'ús de nostra llengua, el servei miliar voluntari y els demés drets y institucions de Catalunya y en el que demostrà lo innecessari y pertorbador que era la creació d'un nou partit republicà espanyol en nostra terra.

Per altra part, l'ilustrat advocat, en Francesc Layret, en una conferencia a Capellades va fer declaracions semblants a les den Pere Corominas, en pro de les organisacions polítiques catalanes y dels ideals de federació.

Dites manifestacions per esser fetes per homes de valúa y d'alta representació dintre l'U. F. N. R. produeixen agradable impresió a tots els autonomistes, perque seria un retrocés pera la causa de Catalunya el que la major part d'aquest partit ingressés al republicanisme reformista, dintre'l que, amb tota seguretat, perdriea tot lo que d'ideal nacionalista tinguessin, els republicans catalans que s'afilin.

Tenim el ferm convenciment de que es d'absoluta necessitat seguir fent una intensa acció nacionalisadora del nostre poble, pera evitar qu eles continues escomeses dels partits del centre pertorbin les forses catalanisadores.

De la mateixa manera que hem censurat tot lo que a nostre lleal criteri era desviació catalanista, aplaudim ara les declaracions den Pere Corominas y den Layret, les que segurament hauràn produit dintre les forses de U. F. N. R. una feconda acció, que les farà en aquests moments de desorientació política, reaccionar en pro del ideal nacionalista.—X.»

Nova llei militar

Projecte sobre recompenses per mèrits de guerra

El ministre de la Guerra ha llegit en el Congrés el projecte de llei modificant el vigent Reglament de recompenses.

Donem a continuació les principals modificacions que s'estableixen pera les recompenses en campanya, per mèrits de guerra.

Les recompenses que com a premi a serveis prestats en campanya podràn obtenir els generals, quefes y oficials, classes y individuus de tropa, son les següents:

Menció honorífica, amb certificat de distinció en campanya.

Creu del Mérit Militar amb distintiu vermell.

Creu del Mérit Militar amb el mateix distintiu, pensionada durant cinc anys.

Les pensions d'aquesta creu son les seguents:

Gran creu: 3.000, 2.500 y 2.000 pessetes, pera tinents generals, generals de divisió y generals de brigada.

Creu: 1.500 pera coronels, 1.000 pera tinents coronels y comandants, 800 pera capitans y 500 pera primers y segons tinents.

Creu de plata.—La pensió normal pera sub oficials, 15 pessetes mensuals; 10 pera brigada, 7'50 pera sargents y 5 pera cabos primers y soldats; y la pensió extraordinaria, 400, 300, 200 y 120 respectivament.

Creu de María Cristina amb pensió durant cinc anys y el dret al sou del empleu immediat superior com regulat al passar el condecorat al empleu que'l tingué a la situació de retirarho a la reserva, y pera les pensions de montepío que al morir corresponen a la família.

Les pensions d'aquesta creu son les seguents:

De gran creu pera tinents generals, generals de divisió y generals de brigada: 6.000, 5.000 y 4.000 pessetes respectivament.

De creu: 3.000 pera coronels, 2.000 pera tinents coronels y comandants, 1.600 pera capitans y 1.000 pera primers y segons tinents.

Empleu superior immediat en l'arma o cos y en la escala activa o de reserva a que pertanyi l'agraciat fins al empleu de coronel y d'aquest en endavant al d'oficial general que correspongui.

Creu llorejada de San Fernando.—Conforme amb els seus estatuts y independent de qualsevol altra recompensa.

Medalles commemoratives de les campanyes o operacions més importants.

Abonament del doble temps de campanya als que cumplint les condicions que'l Govern determini hagin assistit a les operacions més actives y perilloses.

Les classes de tropa tindràn les mateixes recompenses, excepte la creu de María Cristina, que's reserva pera la oficialitat.

Les pensions de les creus que obtinguin serán també per cinc anys, peró podràn ser vitalicies en alguns casos molt excepcionals.

Els sargents podràn ser promoguts a sub oficials y els brigades y sub-oficials a segons tinents de la escala de reserva.

Casos de concessió:

La menció honorífica la podrá concedir el general en quefe:

La creu vermella del Mérit Militar no se otorgará al que no estigui en posessió de la menció honorífica, sinó en el cas de que'l general en quefe la otorgui sobre'l camp de batalla.

Les concedides en aquestes circunstancies a les classes de tropa podràn ser pensionades y en tal cas la pensió será vitalicia.

La creu roja pensionada se concedirá als que figurin en el part com distingits.

La creu de María Cristina se destinará a premiar llarcs y rellevants serveis de campanya y quan el general en quefe ho cregui necessari, previa la formació de expedient justificatiu que s'exigeix pera la concessió del empleu.

Aquestas recompenses comprenen una escala gradual que s'observará amb rigor y sols podrá alterarse en algún cas especial y molt justificat, a proposta del general en quefe, o per acort del Govern, peró sense caráctor general.

Pera'ls generals no hi haurá escala gradual.

La concessió del empleu immediat se farà per virtut del expedient, atenent més que a fets notables de temeritat o de valor personal, an aquell altres que, sense excluir el valor, revelen gran pericia, talent militar y extraordinaries dots de mando. S'otorgará mitjansant expedient al que servirá de base una informació feta en el cos o unitat orgánica a que pertanyi l'interessat. En aquest expedient declararán el quefe, alguns oficials que hagin sigut testimonis del fet que's tracta de premiar y tots els que desitgin declarar. Terminat y amb l'informe del general en quefe, passará a coneixement del ministre de la Guerra.

Els cursos de soldat a cabo y de cabo a sargent els farà el general en quefe; pera els de coronel a general y els de general de brigada a divisionari s'omplirán en lo possible els requisits com en el d'oficials; els de general de divisió a tinent general els proposará directa y lliurement el general en quefe; a general podrán accedirhi els tinents generals pels seus brillants y rellevants serveis a proposta del Govern.

Pera'ls ferits: La medalla de sufriment per la patria tindrá dos distintius: un pera ferits y altre pera presoners. La primera portará anexa una pensió de 1.000 pessetes pera els generals; 750, pera'ls quefes; 500, pera els oficials; 350 pera'ls sargents y 150 pera'ls cabos y soldats, essent abonables durant vuit anys pera'ls ferits greus y tres pera'ls lleus y confusos. Aquesta recompensa es compatible amb qualsevol altre a que s'hagin fet acreedors els interessats.

Pensions: Els generals, quefes y oficials y classes y individuus de tropa morts a consequencia de llurs ferides, deixaràn a les seves famílies en concepte de pensió el sou complet del seu empleu.

Creu de San Fernando: Se suprimeixen les classes que avui comprenen a les accions distingides, quedantne sols una, la llorejada, les pensions de la qual seràn: 1.000 pessetes pera les classes y individuus de tropa y marinería; 1.500 pera subalterns; 2.000 pera capitans; 2.500 pessetes pera comandants y tinents coronels; 3.500 pera coronels; 5.000 pera generals de brigada y de divisió; 7.500 pessetes pera tinents generals sense nomenament de general en quefe y 10.000 pessetes pera'ls generals en quefe. Totes se donaràn per judici contradictori excepte pera aquests darrers a qui la concedeix com fins aquí el Govern.

Pera'ls empleus assimilats de Marina les pensions son les mateixes. Se reformará'l reglament, tenint en compte les variacions introduides en la táctica y els nous elements de guerra.

Regles generals: En l'examen d'actes mocions y expedients pera concessió de recompenses, hi intervindrá una junta superior de recompenses, que presidirá un capitá general o un tinent general y en la que hi tindrán representació adequada totes les armes y cossos. Dita junta elevará la seva proposta al ministre de la Guerra. Les propostes de recompenses a generals, quefes y oficials no les formularà la junta, ni seràn, per tant, resoltes fins acabada la campanya. Sols quan ho aconsellin els interessos o llarga duració de la campanya, podrá'l Govern establir plasses de sis mesos o majors pera formular y resoldre les protestes en temps de guerra, reservantse totes les variants que ocorreixin per mort en campanya o a consequencia de ferides y contusions y per ascensos per mérits de campanya pera que puguin ser cuberts per aquests ascendits.

El Congrés Regional d'Ateneus y Societats de Cultura

Vilanova, 26 de Maig

Arrivada

Ha sigut un éxit, superior al del primer Congrés celebrat a Reus. La població de Vilanova, ont ha tingut lloc aquesta Assamblea de cultura popular, ha tributat als congressistes una carinyosissima rebuda. La población presenta l'aspecte de les festes majors. Moltes cases tenen endomassats els balcons, especialment aquelles ont s'hi hostatgen entitats.

A l'arrivar anit de Barcelona diversos periodistes, acompanyats del diputat a Corts pel districte senyor Bertrán y Musitu, del secretari de l'Escola Provincial d'Agricultura don Eladi Homs, del vispresident de l'Ateneu E. P. senyor Martínez Gras, dels doctors Mer y Guell, Guerra Raduá y altres congressistes, varen esser rebuts a l'estació per l'arcalde de Vilanova senyor Braquer, el diputat provincial senyor Serra y Constansó, el que ara ho es senyor Janssana, el cadrátic senyor Riquelme y'l president del Comité executiu del Congrés y secretari de l'Escola d'Industries senyor Crusat.

Sessió inaugural

A la nit en l'espaiós y bonic teatre d'estiu anomenat d'Apol, va tenir lloc la sessió inaugural del Congrés. L'escenari estava adornamentat amb plantes, y la concurrencia fou nombrosa, vegenlse en les llotges, les més distingides famílies de la población y d'alguns dels hostes d'aquesta.

En la sessió preparatoria del Congrés celebrada a la tarda, fou nomenat president del mateix el senador regionalista don Frederic Rahola, el qual per trovarse actualment a Madrid, delegá la seva representació en el regidor barceloní don Francisco Ripoll. Aquest ocupá la presidencia interina de l'acte, puix tot seguit, oferí l'efectiva, com era just, a l'arcalde de la población, el qual passá a ocupar son sitial entre'ls aplaudiments dels congressistes, remerciant la distinció que se li feia en nom de Vilanova y en breus y fines paraules.

Després el secretari del Comité Executiu doctor Escofet, va llegir l'obligada Memória molt discreta y forsa interessant. Per ella ens poguerem enterar que'ls congressistes inscrits son 1582, dels quals 177 son corporatius, es a dir, societats de tota mena. Aqueixos datos son prous pera demostrar l'importancia de l'Assamblea.

L'arcalde de Vilanova digué després unes eloquents paraules saludant als congressistes en termes carinyosissims y expressant el seu desig de que l'Assamblea fes una obra profitosa pera la cultura de nostra terra.

En Pau Vila va donar després lectura a un trevall enviat pel president del Congrés senyor Rahola, fentho el lector d'una manera perfecta, malgrat no haver tingut temps més que donar una llegida al trevall del senyor Rahola, que sigui dit amb tots els respectes deguts an aquest, quals grandiosos coneixements y meritissima historia coneixem y admirem, no estava pas a l'altura de l'Assamblea. Devia esser segurament pel poc temps de que degué disposar el senyor Rahola, peró lo cert es que les breus quartilles enviades per aquest, no passaven de la vulgaritat, de lo corrent... en una paraula, indigne completament del gran talent del notable economista y literat.

En nom del districte de Vilanova, ja que'l senyor Braquer havia parlat en nom de la capital del mateix, el senyor Bertrán y Musitu saludá després als congressistes y lloá l'obra de cultura y de tolerancia que's realisa en aquesta mena d'Assamblees, en les quals se posen a debat questions que plantejades també per les organisacions polítiques donen lloc a lluites y enemistats que sovintment passen del respecte degut a les persones y a les idees.

El verdader discurs de fons de la sessió, va anar a cárreg del senyor Ripoll, el qual doná lectura a un trevall meritissim, escrit amb galana ploma y amb profonditat de concepte.

Amb fina y gráfica frasse, comensá fent un retrat de lo que son la majoria dels nostres Ateneus populars, afegint que al veure'l redressament y'l rejoveniment d'aquests demostrats en el Congrés de l'any passat y de l'actual, va tenir una gran sorpresa «quella mateixa que's té quan un se trova al davant d'una persona que's creia morta.»

Prenent pau d'un oportú retall de Spencer, parlá de l'escassissim interés que a les famílies inspira l'educació dels seus fills, manca d'interés que es avui lo mateix que ahir, com si els temps no haguessin variat, que no han variat pas pera nosaltres.

Els vicis y defectes de nostres Escoles, y de nostres métodes y plans d'ensenyanse, tant la primaria com la superior, son els mateixos d'anys enrera «quan els que avui ja hem creat famílies erem nois y van haver de tocar aquests mals.»

El nostre mal entés y perniciós individualisme, no solsament es dels individuus, dels ciutadans, sinó també de les associacions, les quals, més per vanitat que per rés més, s'enlosuldeixen en volguer sostenir unes Escoles pobres, miserables, en lloc d'unir llur esfors pera crear justes Escoles conformes y orientar les ensenyanses per camins més necessaris encara y profitosos com seria per exemple instituir Escoles professionals de les especialitats més interessants de les comarques o regions, ont dites associacins són establertes. Y'l senyor Ripoll esmentá'ls beneficis que podria reportar a algunes comarques, per exemple, la marge dreta de l'Ebre l'instituir algunes Escoles pera no deixar perdre algunes característiques industrials de gloriosa tradició en les mateixes.

Solidaritat, solidaritat dels individuus y de les associacions, hemsaquí en lo que amb molta justicia veu el senyor Ripoll, l'enfortiment de la cultura intelectual, técnica y cívica del nostre país. Tot un programa d'acció y de treval'l está comprés en dita paraula.

Y recordant unes belles paraules recullides de la revista francesa «Pages Livres» que en certa ocasió en que apassionadament se discutí a Fransa una questió de cultura popular, va dir: «Els poetes ens han profetisat un temps en que l'obrer demanará pá y roses», y demanant que en nostre país se acosti aviat aquest temps, termená'l senyor Ripoll son notable discurs y amb éll la sessió inaugural del Congrés.

Exposició d'Art

A la sortida d'aquesta, la comitiva oficial y'ls congressistes, se trasladaren a l'Ateneu, ont s'inaugurá una notable Exposició d'obres de pintura y escultura d'artistes vilanovins.

Mentrestant, una banda situada al carrer donava un escaulit concert, aplegantse a son entorn una gentada. Y a la una ben tocada de la nit, ens retiravem a descansar, pera assistir aquest matí a les tasques de les diferentes Seccións del Congrés.

Les tasques de les Seccions

Dou son les seccions del Congrés, repartides entre'ls locals de l'Ateneu, Foment del Treball, Orfeó Vilanoví y Biblioteca-Museu Balaguer.

Secció de Pedagogia

Les reunions d'aquesta secció han sigut les més interessants y animades, tant per la trascendencia dels temes que s'hi han debatut com pel gran nombre de congressistes que hi han assistit. Ha presidit el senyor Bardina y la sessió ha comensat a dos quarts de deu, en una de les aules de l'Ateneu.

El senyor Joan Olió ha donat lectura a la seva ponencia «L'engues a usar en les escoles dels Ateneus» que ha sigut molt aplaudida.

Presenten esmenes els senyors Porqueres, Montúa, Aragó y Olivar, que les defensen brillantment.

El senyor Llarena dona immediatament lectura a la seva ponencia «El problema de la coeducació en els Ateneus y Associacions de cultura». Es un treball magnific, que revela una profonda cultura de l'autor. Se promou una vivíssima discusió en la qual els elements clericals pretenen fer dominar llur criteri estret y reaccionari. Intervenen en el debat els senyors Parpal, Porqueres y Vila y la senyora Pilar Bartomeu. El senyor Llarena se mantè a gran altura contestant an els seus contrincants.

Davant el gran nombre d'esmenes presentades, s'acorda renuar la discusió avui, a les vuit del matí.

Secció de Cultura Técnica

Presidida per don Josep Mestres y Borrell, s'ha reunit a l'Ateneu y ha comensat llegint el treball d'aquest sobre'l tema «L'instrucció literaria y l'instrucció técnica».

Després s'ha llegit el tema del senyor Ollé «Armonía entre les accions oficial y particular en favor de l'ensenyansa técnica», les conclusions del qual, que ja publicarem, doná lloc a una llarga y animada discusió, en la qual hi han intervingut, entre altres, els senyors Rossich, Babot, Rodon, Pomés, Noguer, Peris y altres. La discusió més animada l'han promoguda els elements clericals que, capitenejats pel cómic comte de Santa María de Pomés, s'han entromés també en aquesta secció, parlant aquell de coses que ha demostrat no saberne un borrall y mereixent que'ls senyors Rodon, Noguer y altres li donessin algunes contundents llissons.

El treball del senyor Rodon sobre'l tema «L'ensenyansa professional en les poblacions industrials» fou molt justament aplaudit, sense que's presentessin esmenes.

Pera demá queden els treballs dels ponents senyors Comas y Doménech y Noguer, y comunicacions dels senyors Babot y Parellada.

Seccions de Cultura Física y Excursionisme

S'han reunit aquestes comissions en el local de l'«Orfeó Vilanoví», aprovant unánimament les conclusions que s'han de sotmetre a la consideració de la sessió de clausura.

Comissió d'Estudis Polítics Económics y Socials

Presidida pel senyor Feliu Ballester ha donat per acabades avui mateix les seves tasques, discutint y aprovant els seguents temes: «Orientacions de les Societats Económiques» ponencia del Foment del Treball de Vilanova y «L'educació política y social del poble per medi dels Ateneus», ponent don Joan Pujol y Carbonell.

Secció de Vida Artística

Presidida pel senyor Rodríguez Codolá, ha discutit les ponencies dels senyors J. B. Espadaler sobre l'organisació de les agrupacions chorals en les associacions de cultura, de don Ricard Coll y Serra «Els Ateneus y l'Art» y «El Teatre a les Societats obreres», den Josep Morató, llegida pel senyor Riera, essent aprovades sense cap esmena.

El senyor Folch y Torres no ha remés la seva ponencia.

El discurs de clausura

Els elements reaccionaris de la Defensa Social que han invadit el Congrés pretenent monopolisar y pertorbar la seva acció serena, purament cultural, pretenien encarregarse del discurs de clausura, com així ho havia recomanat el bisbe doctor Laguarda en una recent visita pastoral. Els seus propósits, sortosament, no han triomfat y el parlament que ha de tancar les tasques del Congrés, s'ha encarregat al nostre ilustre colaborador Marcelí Domingo.

Altre Exposició

Després d'alxecar la sessió les diverses seccions, a dos quarts d'una, s'ha inaugurat, obrintse al públic, la exposició de treballs escolars instalada en l'Escola Industrial. Hi figuren treballs molt notables y de gran mérit artístic.

A l'inauguració hi han assistit les autoritats, moltíssims congressistes y nombrós públic.

Festes

A les tres d'aquesta tarde, en el «Casino Artesano» els senyors César A. Torras y Josep Agell hi han donat unes interessants conferencies amb projeccions sobre «Excursionisme» y «Vulgarisació» cientifica per medi del cinematógrafo, respectivament. Hi ha assistit nombrós públic, essent molt aplaudida la meritoria tasca dels conferenciants.

A les cinc s'ha celebrat a la plassa de davant l'estació el gran festival d'educació al qual ha acudit una gran gentada.

N.

Festa simpática

Banquet commemoratiu de l'aniversari de la fundació del C. Nacionalista R. de Gracia, y de homenatje al seu president senyor Ribera y Rovira.

L'acte

Desde l'una de la tarda, sota'ls balcons del C. N. R. de Gracia, al carrer de la Llibertat d'aquesta barriada, comensaven a veures els primers concorrents al banquet. A les dues en l'ampla sala-teatre de la valenta entitat, a banda y banda de les dues taules llarguissimes, s'asseyen els que havien de conmemorar en àpat de germanor l'aniversari de la fundació del Centre y homenatjar al seu ilustre president el nostre estimat amic y company en J. Ribera y Rovira. La sala conservava empara la bonica ornamentació disposada pera'ls balls de les festes de primavera, amb una abundancia de blaus que contrastava amb els colors virolats de les parets. A la taula que presidia les altres dues, prengueren seient l'homenatjat, en Ribera y Rovira y la seva distingida esposa, l'ilustre quefe de l'Unió Federal Nacionalista al Ajuntament don Joaquim Lluhí y Rissech, el senyor Gibert, de la Secció de propaganda de dit Centre, amb la esposa y la seva filla, y els nostres companys Rovira y Virgili y Xavier Gambús. Les taules no eren prou llargues pera'ls nombrosissims comensals; els darrers vinguts amb prou feineu trovaren lloc pera enquibirse, tinguent que disposarse de les llotges. Una gran alegria fraternisadora corría d'un extrem a l'altre de la sala, amb vives converses. Una hermosa toya de flors amb les quatre barres en la llassada fou oferta a la senyora Ribera y Rovira, que amb un amable gest el posà vora'l caire de la taula pera que les flors fossin les que pressidissin la hermosa festa.

El dinar transcorregué en mitj de la major animació y alegria. Quan finí tothom se disposà a sentir els brindis.

Adhesións

Acabat el banquet el senyor Alcrudo, de la Secció de Propaganda del Centre, llegí les adhesions rebudes, que son les dels senyors Corominas, Martí Julià, Layret, Bastardas, Monegal, Ferrer, Bertran y Ballet, Enric Forcada, Aguilar, Vila, Planas, Balañà, Angel Mas (de Capellades), «Foment» (de Reus), Junta Municipal de Sant Feliu de Guixols, «Bages Ciutat» (de Manresa), Bodda, Pasqual Riu (de Lleida), Guanyabens, Senties, Salas y alguns altres que no recordem.

També llegí la llista de les representacions d'entitats que eren les de casi bé tots els centres del partit.

Discursos

Parlà seguidament el senyor Alcrudo dedicant l'homenatge an en Ribera y Rovira y demostrant el molt que'l te merescut pel seu treball, abnegat y fecond, en pro dels ideals que defensem.

També parlà'l senyor Guillem, de la Directiva del C. N. R. de Gracia, qui posà en ses paraules, tota aquella fe que sempre'l distingeix en ses accions. Parlà de l'encoratjadora que es l'acció den Ribera, en aquesta temps, que sembla tothom defallir.

Tots dos oradors foren fortament aplaudits.

El senyor Martorell

Nostre bon amic el regidor federal nacionalista don Oriol Martorell, que arribà a la festa quan se servia'l xampany, pronuncià un bonic discurs.

Fa mitj any, digué, que amb el nostre company, el nostre president, en Ribera Rovira, veniem en aquesta mateixa sala a fer propaganda electoral. Avui ens cab l'honor de tornarhi, y esserhi ben rebuts per tots vosaltres, y al venirhi dir an en Ribera que en aquella casa comunal ell hi falta, pel seu esfors, pel seu talent, pel seu entussiasme, però que'ls que hi son compleixen per ell les promeses que va fer als seus electors.

Realisem avui un homenatge al Centre pel cinquè aniversari de la seva fundació y'l casem amb l'homenatge al vostre president. Això es casar l'homenatge al poble amb l'homenatge a un jove que treballa. Per ell y per vosaltres la meva felicitació... Y ja que ell porta aquí entre nosaltres lo que més estima de sa casa, sa bella esposa, siguin per ella tots els honors, caiguin damunt del seu cap totes les flors.

De la mateixa manera que'ls treballadors tornen del seu treball, amb l'alegría al cor y portant per la família, la flor o'l fruit més preuat del hort que conreuen; així nosaltres, els administradors de la ciutat, venim aquí amb les nostres petites millores aconseguides, o be amb aquelles que estàn camí d'esserho: l'obertura del carrer de Bailén, l'empedrat del passeig de Sant Joan, el tapar la cequia Comtal, l'organisació de les escoles, problema al qual s'ha consagrat nostre company Ferrer, la campanya democrática iniciada al combatre les subvencions per les escoles confessionals... Avui no podem oferirvos més que fruita primerenca; tant da bó un altre dia us en poguem oferir de més saborosa.

Y ja que un dia en el «Democracia» feien un miting en pro de l'amnistía, al qual no vaig poguer assistir, permeteu que aquí, digui quatre mots, recalcant pels nostres presos y desterrats, aquesta mida de justicia reparadora. En Maura mata, pero en Canalejas empresona. El poble vol l'amnistia; es per la pau ciutadana que la reclama. Hem d'organisarnos si volem obtenirla: que's fassin mitings, que's celebrin conferencies, que's vagi al carrer a reclamarla, fins que a la plassa d'Orient s'enterin d'aquesta ansia popular.

Jo també us diré en nom de les joventuts, quatre paraules respecte la política que realisa don Melquiades Alvarez. El senyor Alvarez, sembla que ha organisat un partit republicà pera anar a aixecar l'esperit de la República arreu d'Espanya. Pera anar a crear organisacions allí ont no n'hi hagi; en bonhora la creació d'aquest nou partit, però aquí a Catalunya, una nova organisació portaria un desastre. Nosaltres requerim aquí amb el nostra llengua catalana pera pàrlar de la República. Les joventuts prescindiràn sempre d'organisacions, que com la del senyor Alvarez, son portorbadores.

Y pera acabar, dirigintme als amics del districte en particular, jo us proposo que, com han fet en el Districte IV, creèu una comissió que's cuidi d'estudiar les millores a introduir en la barriada, pera així ajudar an els nostres regidors en la tasca que tenen encomanada. (Ovació que dura llarga estona).

Altres discursos

Després del senyor Martorell, parlaren el senyor Granell, de la Joventut de l'Ateneu Democracia, que tingué paraules d'elogi per l'homenatgat y de simpatia per la Societat organisadora de l'acte; Palà, president de l'Ateneu Democracia del districte VII, que llegí un bonic treball, recomanant l'entusiasme y l'abnegació que posa en sa obra política nostre company Ribera Rovira.

El senyor Cruxent, de la Joventut Federal Nacionalista Republicana de Mataró, que demanà an els correligionaris barcelonins que mantinguin ben alta la bandera de l'U. F. N. R. així com ben disciplinades y unides les seves fileres. Als correligionaris barcelonins, jo demano, digué en mitj de grans aplaudiments dels qui l'escoltaven, que no'ns abandoneu an els de fora... Estimeuka forsa Barcelona, que també l'estimem nosaltres pro recordeuvos que fora de ciutat també hi ha qui treballa per la República y per la Patria. Nosaltres reservem en nostra memoria el record del martre Nonell (grans aplaudiments) y inspirantnos en ella treballarem sense descans. Barcelonins conserveu l'Unió Federal, y recordeuvos dels que, fora Barcelona, també ajuden a feria gloriosa! (Ovació que dura llarga estona).

Parlaren, també, en Labraña, dels organisadors del periódic «El Cor del Poble» que explicá lo que aquest se proposa al venir a la llum pública; en Gibert, president de la secció de Propaganda y d'Acció Social, del C. N. R. de Gracia, que explicá'ls motius que guiaren als organisadors de l'acte pera dedicarlo al seu president Ribera Rovira, y demanà als capsdevanters del partit que's llensin a una activa propaganda. Cortadellas de l'U. F. N. R. del districte II, que en nom dels seus companys felicitá an en Ribera y encoratjá al C. N. R. de Gracia pera seguir en sa tasca patriótica.

A tots els oradors els dedicá la concorrencia carinyosos aplaudiments.

El senyor Lluhi Rissech

Es rebut amb una forta ovació.

Trobo justificadissim aquest banquet d'homenatge que té dues simpátiques finalitats: celebrar el V aniversari d'aquesta entitat que tant ha treballat per l'expandiment de les nostres idees y tributar l'aplaudiment nostre an en Ribera y Rovira, que ha posat sempre la llum del seu pensament, l'energia de la seva voluntat y l'explendor de la seva hermosa paraula, al servei del nostre partit y al major profit del nostre grupu.

Ambdos objectius del banquet els trobo encertats y amb això y'l fet de la meva presencia aquí, me trobo relevat de reiterar la meva compenetració amb l'acte que celebrem.

Compert aquest dever y fet l'acatament degut lo mateix a la vostra prestigiosa casa que al seu digne, intelligent y activissim president a qui homenatjem, será bo dir alguna cosa, aprofitant l'amical reunió dels problemes que apassionen en l'hora present al nostre partit. Haurem de parlar de la reiterada evolució monárquica de la Lliga, den Melquiades Alvarez y de l'estat de conciencia que ha produit en alguns nominalment afiliats a l'U. F. N. R, de l'obra de l'Ajuntament y del projecte de Mancomunitats.

L'actitut dels regionalistes accentuant cada día més el seu monarquisme, es un fet antipatriótic digne de totes les censures. Passa aquí lo mateix que amb tots el moviments nacionalistes del mon, en que'ls elements conservadors poden, s'alien y s'inteligencien amb el mateix poder contra del qual diuen lluitar.

No hi troberán rés els regionalistes an aquesta nova orientació, perque la monarquía d'Espanya es definitivament oposada a totes les idees modernes y está tossudament aferrada en el seu reaccionisme, en el seu centralisme y en el seu unitarisme anacrónics. Veieu com en Canalejas, «el hombre de mañana» que li digué en Melquiades Alvarez al·ludint a la seva condició d'esser l'única garantía de liberalisme dins la monarquía, ha fracasat estrepitosament, s'ha hágut de convertir en reaccionari en el Govern y l'hem vist desertar llastimosament de les idees de democracia y liberitat que assegurava sostenir.

Es que la monarquía y'l regim que viu el seu entorn no tenen esmena. Pateix els vicis seculars que poden més que ella. Per això'ls regionalistes que tenen l'ilusió d'influenciar dins aquest régim, s'equivoquen deplorablement. No influiràn en rés; serán pel contrari influenciats y constituiràn uns oligarquas més, uns monárquics més, uns nous polítics a l'espanyola.

Algú ha cregut, a propósit de la nostra conducta enfront den Melquiades Alvarez, que nosaltres voliem posar entre nosaltres y'l mon una muralla de la Xina. Y això no es cert.

Lo que hi ha, es que en Melquiades Alvarez no es un federalista com ho som nósaltres, no representa cap idealitat de les que fan bategar a les nostres multituts patriótiques. Y això vol dir que no hi ha compatibilitat entre esser afiliat al partit den Melquiades Alvarez y a l'Unió Federal, que no's pot esser de les dues organisacions. Y res més que això.

Que'ls mals avingu's amb la nostre Unió, que'ls que anyoren la política vella y'ls procediments de la política vella, que'ls que no han salut assimilarse al nostre nacionalisme federalista, se n'hi vagin amb en Melquiades Alvarez. Ho trobem molt bé y jo fins haig de dir que me'n alegraré que tornin a les seves antigues idees els que tant les anyoren.

Si en Melquiades fa aquesta obra, li restarem agraits y si pot accelerar amb la seva acció l'adveniment de la República, compti que nosaltres l'ajudarém, segurament més que'ls que's diuen dels seus, peró desde'l nostre camp, desde'l nostre nacionalisme.

La nostra obra a l'Ajuntament está plana de dificultats y d'entrebanes que'ns hi posen els que van allí no precisament pera ben administrar la ciutat. Peró així y tot, tenim en preparació dues grans obres: les construccions escolars, en les quals s'hi gastaràn molts milions y les cases per obrers.

Les dues reformes son urgents, peró sobre tot la primera, pera fer desaparéixer aquesta vergonya que representen les nostres tres brutes, fosques y antihigiéniques escoles. Y fora d'això tenim l'obra de fer desaparéixer el déficit de l'Hisenda municipal, a fi de que sigui possible un major desplegament de la ciutat y'l comensar aquelles grans innovacions que reclamaren les corts modernes.

Acaba d'esser presentat al Parlament el projecte de mancomunitats provincials. Jo l'he llegit tot, y us he de dir que no hi he trovat l'element vital, el principi intern del nostre nacionalisme.

No hi cerquem en él sinó minucis y detalls, coses insignificants que son absolutament indiferentes a la vida y al desenrotllo de Catalunya.

La Mancomunitat es el fetus que la monarquía regala á Catalunya. Comparen áquest resultat amb el fill robust que'ns podria donar una República. Doncs pera aconseguir aquest trist fetus s'ha tingut d'ajuntar tot Catalunya, desde'ls carlins a nosaltres.

Tot está fet en aquest projecte a base de que a Espanya no hi ha más que un sol poder, el de l'Estat. Quan jo comparo això amb lo que son les veritables organisacions federalistes del mon, dic que Catalunya pot seguir lluitant, perque en les Mancomunitats no hi ha de trovar rés que respongui al seu esperit de reivindicació patria y al seu ideal d'esser República autónoma dintre la federació indestructible d'Iberia.

Y tacabo el meu discurs repetint el meu homenatge personal al Centre y al senyor Ribera y Rovira, dels quals tots esperem que seguiràn lluitant per les nostres libertats individuals y colectives.

Una salva d'aplaudiments acullí'l final del discurs den Lluhí, qui fou ademés ovacionat en altre lloc de la seva discursació.

Senyor Ribera y Rovira

A l'alxecarse l'homenatjat ressona per la sala una llarga entusiasta ovació.

El senyor Ribera, emocionat, comensa dient que agraeix l'homenatge que se li tributa, en el qual troba reconfort pera seguir lluitant ardidament y en la bona companyía dels amics que combreguen en les seves mateixes idealitats.

En aquesta situació en que'm trobo per primera vegada, manifesta, jo no sabre dirvos les diverses impressions de que estic posseit. Peró'm sembla avui més aclarit l'objecte dels meus sentiments, l'amor y l'odi, que hi ha en mi com en tothom. Comprene més bé que'ls que estan aquí, materialment o espiritualment, són els veritables amics y me sento avui més compenetrat amb ells y amb més íntima comunitat d'ideals. Els que no són aquí, dintre les files de l'Unió Federal o fora d'elles, més ben dit, els que per un sistema ideológic diferent del nostre no poden esser aquí, comprene que estan divorciats de nosaltres per una distinta manera d'apreciar el Nacionalisme y fins la República, y que, si no enemics, són adversaris nostres, diversos de nosaltres.

Jo he acceptat aquest homenatge perqué eren els de baix que me'l feien y perqué amb éll volien significar una protesta que crec justa y posada en raó. Me festejaven perqué havía treballat; volien dir, doncs, al mateix temps el vostre descontent per tots aquells que essent més alts que jo, senzill soldat de files, no havíen treballat, no havíen respost amb la seva acció a lo que vosaltres esperáveu d'ells, havíen polser deixat morir la flama sagrada de l'entusiasme de molts cors, abans abrandats per ell.

Es corrent que'ls que han sofert un desengany en política, se'n retirin y ne diguin mal. Peró jo l'entene d'una altra manera la vida pública. Me varen vencer en unes eleccions y jo me vaig prometer aleshores en el mateix lloc en que'm comunicaren la derrota que «ara més que mai» y me penso haver compert. No hi busco enlairaments en la política, y per això, foro dels llocs d'honor o reputats per tals, he treballat amb més fe y amb més entusiasme que abans. Y ara us dic que seguiré fent lo mateix, amb la mateixa convicció, pensant que cal en nostre partit propagar y organisar molt si volem enfortirlo, pensant que entre tots devem reaccionar contra'l marasma que'ns atueix.

Hi ha un disgust que aquí heu exteriorisat vosaltres mateixos, contra alguns de lo que podriem dir estat major del partit, per la seva inactivitat. Jo crec que teniu la raó y crec que hem de valdrens de tots els estimuls líquits pera que aquest mal desaparegui. Peró jo us dic que amb ells o senseells devem seguir avant amb la propaganda del nostre Nacionalisme liberal; jo us prometo que amb ells y vosaltres o amb vosaltres sols, si ells no volen anarhi, jo soc de la lluita, de la brega, del treball.

Crec que si tenim convicció y fe en lo que fins are hem predicat, així devem ferho, seguint an alguns dels nostres capitostos, perque, afortunadament, alguns d'ells han sabut sostreures a l'ambant de inactivitat regnant.

Aquesta es, amics, la meva promesa, en aquest día pera mi memorabilissim: la de que penso seguir treballant al costat vostre, fobent l'entussiasme y la fe de vosaltres, pensant sempre en la bellesa de l'ideal radiós que'ns aclareix la vida, donant tot lo que pugui al meu partit, que es el que pera mi representa y encarna la dignificació, la lliberació y la superiorisació de la Patria Catalunya.

Una formidable ovació, reproducció de les cinc o sis que havien interromput el magnific discurs plé de sentiment y de cor den Ribera y Rovira, coroná les seves darreres paraules.

Després de les quals, el públic, dret, aplaudí per llarga estona a l'homenatjat.

Seguidament se cantaren «Els Segadors», y's donaren patriótics visques, acabantse a més de les sis la festa de la que se'n guardarà llarg record, per la seva cordialitat y per l'entussiasme amb que's desenrrotllá.

Representacions

Hi havía al banquet les representacions seguents:

Ateneu Pi Margall del districte I, C. N. R. de Sant Martí del I, Ateneu d'U. F. N. R. del II, Ateneu d'U. F. N. R. del III, C. N. R. del IV, Ateneu Fivaller del VI, C. N. R. del districte VII Ateneu Democracia del VII, Sang Nova del VII, C. N. R. de Sant Gervasi del VIII, Avens N. R. de Sant Andreu del IX, Centre Autonomista Republicá del X, C. N. R. de Mataró, Centre F. N. R. del Clot del X, Centre Republicá de Lloyda, EL POBLE CATALÀ, «El Cor del Poble» (próxim a publicarse), C. N. R. del carrer de Pelai, Joventut F. N. R. de Barcelona, Idem Democracia, Idem Renovació, Idem Els Girondins, Idem del districte II, Idem del IV, Comité de Joventuts F. N. R. de Barcelona.

Ateneu Pi y Margall

DE LA BARCELONETA

Hores de visita al Dispensari Mèdic públic gratuit

Medecina y Cirurgia: dimars y divendres, de sis a set del vespre, a cárreg del doctor Farreras y Munner.

Nas, gola y orella: dilluns y dimecres, de sis a set del vespre, a cárreg del doctor Moreu.

Malalties dels ulls: dijous y dissabtes, de sis a set del vespre, a cárreg del doctor

Copa d'Espanya

Campionat espanyol d'amateurs

Ahir tingué lloc al circuit de Llevant format per les carreteres que uneixen les poblacions de Vilassar-Mataró-Argentona, la interessant prova automovilista que cada any organisa el Real Automóvil Club de Catalunya. No obstant y haverse dit que la Copa Espanya la correrien vuit «voiturettes» es el cas que solament se'n presentaren al sorteig de dissabte sis, les quals s'alniaren a les 8'44 del matí d'ahir en la seguent forma:

1. Hispano Suiza, (Ortas).
2. Charrou, (Magre.)
3. Hispano Suiza, (Carreras.)
4. Vermorel, (Loma).
5. Vermorel, (Franquebalme.)
6. Hispano Suiza, (Riviere.)

Seguidament se doná la sortida al primer y després amb un minut d'intérval cada un a tots els altres.

A n'aquella hora hi havía molt poca gent a les tribunes y llotges. Se veu que'ls nostres automovilistes se lleven tots tard. Amicament els senyors del Comité organitzador se multiplicaven pera que tot anés com cal, ja desde bon matí.

La primera volta la donaren casi tots els cotxes amb regularitat, quedant desseguida en primer terme els tres «Hispano Suizas» que desde allavores el conservaren tota la carrera, arribant algun d'ells, com el den Carreras, al máximum de la velocitat assolida ahir, o siguin a 81'500 kilómetres per hora.

A la segona volta de «Vermorel,» núm. 5 que portava en Franquebalme se retirá de la carrera per avería en la direcció y com que el «Charrou» que portava en Magre anava amb un retrás de tres voltes (que s'accentuá fins a dar al final) tot l'interés quedá reduit als tres «Hispanos» y al «Vermorel» núm. 4.

A l'Ortas en una de les voltes se li reventá un neumático al fer el viratge de l'entrada de les tribunes donant una volta en rodó el cotxe que gracies a la pericia del corredor no tingué fatals consequencies. A n'en Carreras, (que allavores portava ventatja a tots), se li trencá en un viratje un tubu de l'oli d'engrás del motor per una pedra que feu saltar de la carretera amb qual motiu tingué que aturarse uns tres minuts al «Revitallement» lo que li feu perdre la ventatja sobre'ls seus companys Riviere y Ortas. Además en dues altres voltes se li reventaren dos neumátics tinguent que canviar les dues rodes y perdent una gran part de temps.

No obstant tothom creía en el triomf de aquest corredor car a les darreres voltes guanyá novament el terreny perdut arribant en segon terme y estalonant, com aquell que dáu, al seu company Ortas que anava primer.

A les 12'44 donaven l'última volta els tres «Hispanos» y la penúltima el «Vermorel» número 4. L'interés creixía perqué en Carreras y l'Ortas anaven amb molt poca diferencia, tenint en compte els dos minuts d'espai en la sortida.

Eren les 12'55 quan aparegué el primer cotxe. Era l'«Hispano» núm. 1, tripulat per l'Ortas. Al cap de dos minuts y mitg apareixía un altre «Hispano». Era el núm. 3 tripulat per en Carreras. Després de poc rato apareixía l'«Hispano» den Riviere. El públic, que en aquella hora, era relativament bastant nombrós, esclatá en grans aplaudiments a l'arribada de tots tres corredors y del «Vermorel» que allavors anava a donar la última volta.

Heus aquí l'ordre d'arribada y el temps empleiat en recórrer els 315 kilómetres qué constituien el total de les 21 voltes al circuit:

1. «Hispano Suiza», núm. 1 (Ortas), 4 hores 11 minuts, 40 segons.
2. «Hispano Suiza», núm. 3 (Carreras), 4 hores, 12 minuts, 16 segons.
3. «Hispano Suiza», núm. 6 (Riviere) 4 hores, 13 minuts, 05 segons.
4. «Vermorel», núm. 4 (Loma), 4 hores, 27 minuts, 02 segons.

Al «Charrón» se'l feu retirar a la desena volta que la donava a la una tancánt les cárreres.

A la tarda a les tres se correguó el campionat Espanyol d'«Amateurs».

Se presentaren nou cotxes efectuant les vuit voltes al circuit y arribant a la meta pel seguent ordre:

1. «Hispano Suiza», (Ciudad) 1 hora, 34 minuts, 7 segons.
2. «Hispano Suiza», (Arteman) 1 hora, 40 minuts, 38 segons.
3. «Fiat» (R. San) 1 hora, 59 minuts, 38 segons.
4. «Hispano Suiza» (Cancima) 2 hores, 14 minuts, 21 segons.

Els altres se retiraren abans de la darrera volta.

Queda, doncs, campió d'Espanya d'«Amateurs» el senyor Ciudad per haverlo guanyat ja l'any passat, passant a ésser propietat seva la copa del Rei.

INFORMACIO DE BARCELONA

Demá dimars, dijous 30 y divendres 31, del corrent, a les cinc de la tarde, estan respectivament convocades les seccions de Propaganda, Comers y Térnica de la societat de Geografía Comercial, al local social de dita entitat, plassa de Santa Agna, 4.

—Cap malalt de l'estómac o dels budells per crónica y rebel que sigui la seva dolencia, ha de desesperarse. Molts són els que han consultat amb notabilitats médiques de París, Londres, Berlín, Nova York, Roma y Madrid, sense trobar alivi y tant bon punt el seu metge els havía receptat l'Elixir Estomacal de Saiz de Carlos, han recobrat amb el seu ús la salut, anys ha perduda.

Aquesta nit, de nou a dotze, la banda del regiment de Vergara executará, en el Paralel, cantonada al carrer de Sant Pau, el seguent programa:

«Rat Penat», pas doble, Serra.
«La bella Galatea», simfonía, Suppé.
«Congreso Feminista», fantasía, Valverde.
«Método Gorritz», mosaic, Lleó.
«Simplex Salón», Vals boston, Xalabardó (Frederic).
«El viaje de la vida», tango, Penella.
«El almirante», pas doble, Roig.

—ESTOMACAL FALLIERES, París y Roma, 1911. Gran Premi.

L'Institut Homeopátic celebrará sessió científica demá dimars, a les deu de la nit, disertant el doctor Torrent Roig, sobre'l tema «Septicemia prorporal. Son estudi».

El Dr. Jaume Aguade Miró va tractar dels «Nens retardats» en la conferencia que donà darrerament en l'Ateneu Enciclopédic Popular.

Després de brevíssim exordi respecte el valor de la popularisació de la ciencia, entrà en materia advertint que estudiaria l'infantilisme no solsament baix el seu aspecte psiquic sino també y principalment en son aspecte físic. Efectivament descrigué l'infantilisme mixeclematós, el del tipo Lorain o pur, l'eumiquisme, l'acromegalia y formes mixtes. Estudià seguidament la seva etiologia y patogenia detenintse a enumerar el valor de les glándules, fent observar l'importancia que com a causa retardatógena tenen la glándula tiroides en primer lloc, les glándules testiculars y ovárica, l'hipofisis, el fetge, etz.; estudià també l'acció de la sífilis, de la tuberculosis, de les malalties de cor, de la miseria económica, de les transgresions higiéniques, de l'edat dels pares, etz., etz., com a determinants y coadyuvants del infantilisme.

Per últim va ocuparse de la terapéutica y dels grans resultats que d'aquesta pot esperarse obrant curacions inesperades y maravelloses.

Acabá demanant l'atenció y estudi d'aquest punt médic y social, no oblidant que de sa ignorancia pot resultarne grans perjudicis, per l'individuu y per la societat, perque pot perdres una oportunitat terapéutica que pugui donar com a resultat la reintegració en la vida social de individurus que per ses anomalies restarien fora sent al ensemps pesadá impedimenta al progrés humá.

El conferenciant, que estigué afortunadissim en la expressió del tema, fou sorollosament aplaudit per la nombrosa y distingida concorrencia que s'aplegá en el A. E. P.

Devant de nombrosa y distingida concorrencia, doná la vetlla del dissapte, una conferencia pública, titulada «M. Menéndez Pelayo y la Cultura Catalana» el doctor Vifret Corcion.

Comensá recordant els anys d'estudiant de l'ilustre finat a l'Universitat de Barcelona y les primeres mostres del seu talent. Parlá dels seus amics més íntims y avui literats catalans lo mateix que de les seves costums y idees en aquel periode. Amb algunes anécdotes de la seva joventut y amb nombrosós detalls estudiá'l seu carácter y intelligencia, mostrant cóm y per qué s'havía fet critic y historiador.

Després de breus consideracions sobre la vida social de Menéndez Pelayo explicá el seu aislament que l'havía consagrat a la ciencia y'l seu desinterés absolut per tot lo que no fos ella. Estudiá també al doctor Menéndez Pelayo com a autor académic y professor, posant de relieu la seva imparcialitat y la seva serenitat de judici. Se detingué particularment als estudis de literatura catalana les pel gran critic, sostenint que eren fills d'una ferma convicció y no d'una preferencia de sentiment. Feu notar també el gran valor que per les nostres lletres té aquell gran testimoni, y com els nostres detractors no poden posarni cap de semblant. Afirmá que en la literatura catalana moderna el gust den Menéndez Pelayo era igualment sincer, y a dit propósit referí nos judicis sobre'ls més ilustres autors catalans. Citá les paraules den Menéndez Pelayo als Jocs Florals de 1888 dient que'l més fervorós patriota catalá no les hauría dites més enérgiques y's dolgué que un exemple tant ilustre hagués quedat tant sols a la Cort. Analisá el perqué de sa poca influencia al poder en qüestions de cultura, trovantla en la frivolitat dels governs y l'administració.

Es fixá també en l'elevada missió que venía a complir Menéndez Pelayo y'l sacrifici que representava.

Acabá recordant les paraules que pronunciá en ocasió del Centenari den Milá Fontanals en que parlant de Barcelona, desitjava que fos la capital d'Espanya regenerda. Per fi enalti la memoria del ilustre finat presentantlo com un dels millors amics y bienfesors que ha tingut Catalunya.

La concorrencia premiá l'obra del disertant amb calorosos aplaudiments.

—Làmpares la solidesa de les quals no's basi com l'EGMAR en el filament irrompible de filferro trefilat, resultaran sempre fràgils.

CRONICA DE FORA

Informació d'Espanya

Consell de ministres

De les vagues

A les deu s'han reunit, conforme anunciarem, els ministres en Consell en el ministeri de la Governació. La reunió ha durat tres hores y mitja.

El senyor Barroso rebè després als periodistes y ens digué lo seguent:

El Consell estigué dedicat principalment a la qüestió de la vaga dels carrilaires. S'entranà dels debats parlamentaris y se despaxaren expedients.

Durant el Consell rebè'l senyor Canalejas als representants de la Companyia dels ferrocarrils andalusos, que donaren compta dels elements amb que compta la Companyia pera el servei de trens. No creien que'l conflicte adquirís tanta intensitat. No proposaren cap fórmula d'arreglo.

En el Consell no's prengué cap acord sobre la qüestió, limitantse a tractar de previsions essencials pera evitar qualsevulga contratemps desagradable.

Jo vaig donar compta de les gestions realitzades pera'ls paletes de Madrid, que han donat per resultat la terminació de la vaga que sostenien.

Els obrers de la Societat Hullera d'Asturíes segueixen en vaga pacífica. No s'ha extés el moviment.

En el Consell s'aprovà entre altres, el seguent expedient:

Autoritzant la presentació a les Corts d'un projecte de llei per el que's concedeix émpleio de segons tinents de la escala de reserva retribuida a quatorze sargentos per els serveis que venen prestant en els tabores de policia sherifiana de Tánger, Tetuán, Larache y Casablanca.

Els republicans espanyols

Fracàs de la reunió convocada per en Nakens

Aquesta tarde acudiren al domicili del senyor Lerroux, Nakens y Blasco Grajales, de Valencia, pera celebrar la reunió convocada pel senyor Nakens amb l'objecte d'intentar l'unió de tots els elements republicans.

Els reunits no pogueren veure a Pérez Galdós, puig está sotmés a un tractament especial per la malaltía que té a la vista y demá ha de sufrir una nova operació.

Se reberen comunicacions de Bilbao, Saragossa y altres provincies, de republicans que simpatisen amb l'idea de l'unió y advocant per l'Unió Republicana.

També's rebé una comunicació de Bilbao anunciant l'arribada d'una comissió.

Y rés més. La cosa resultá un fracás complet, en vista de lo qual els tres únics reunits se retiraren.

Madrid, 26, de 1 a 3 matinada

Oposicions a la judicatura

El tribunal d'oposicions a la judicatura ha acordat que estiguin a Madrid els opositors aprobats en el primer exercici, pera donar comens al segon, que consistirá en la redacció de una sentencia en un plet civil y en formular un escrit de conclusions en una causa criminal.

Recepció académica

En l'Academia Espanyola s'ha celebrat avui la recepció del nou académic don Juliá Rivera, qui ha llegit un discurs sobre el cansoner Abencuzman.

El recipendari demostrá profons coneixements en literatura arábega.

En nom de l'Academia li contestá'l director don Alexandre Pidal, qui llegí un altre discurs exaltant els mérits del senyor Rivera.

Redempció a metálic

El ministre de la Guerra dictará aviat una reial ordre pera que puguin redimirse a metálic els reclutes que ho solicitin del reemplás de 1910.

En Bienvenida enganxat

En la cursa d'aquesta tarda, «Bienvenida», a l'entrar a mánar el sisé braa, fuá sigut tirat per terra y enganxat per una cuixa, havent hagut de passar a l'infermería.

Té una banyada en la cama esquerrá, casi en el mateix lloc en que fou ferit fa dos anys. La ferida es fonda, interessant els teixits tous.

Després de la cura que se li practicá a l'infirmería de la plassa, fou traslladat «Bienvenida» al seu domicili, ont el visiten molts amics y admiradors.

Lo dels enginyers industrials

S'ha aplaussat el miting que projectaven celebrar els enginyers industrials pera protestar de la passivitat del Govern davant les reclamacions que tenen formulades.

Els alumnes de la carrera se reuniran demá pera fixar nova data pera'l miting.

Gestionen els alumnes que'ls siguin reconeguts els estudis en les repúbliques sudamericanes, amb objecte de marxar cap allá aduc contrariant sos sentiments d'amor a la patria, en vista de que an aquí no se'l até.

El plet de Canarias

En el Congrés s'ha reunit aquesta tarde la comissió de Tenerife que's troba a Madrid y que gestiona que's mantingui la unitat de la provincia de Canaries.

Se llegí una carta que enviá desde París el senyor Estévanez, adherintse als acords dels unionistes.

Se nomená una comisció que s'entengui amb la de Les Palmes pera veure si s'arriba au n acord entre les dues tendencies.

Canalejas al Palau

Aquesta tarde, apesar de la festivitat del día, estigué el senyor Canalejas al Palau despatxant amb el rei.

A Cádiz

Cádiz, 26.—No arrivaren el tren exprés ni'l mixte de Madrid ni de Sevilla. Tampoc han sortit d'aquí els trens corresponents.

Está detinguda la correspondencia, entre ella, la procedent de Canarias.

Sols han comparegut a l'estació dos quefes, dos revisors y un factor expenedor. Els demés empleats del ferrocarril están en vaga.

Per la via férrea patrulla la guardá civil.

Sortí'l tren correu, anant a la máquina l'Inspector senyor Ortiz fent de fogoner y'l subquefe senyor Rey fent de maquinista.—Se dupta que'l tren arrivi a Sevilla.

Optimismes y pesimismes

A consequencia de la vaga dels empleats de la Companyía dels Ferrocarrils Andalusos, s'ha suprimit el tren rápid de Sevilla y Cádiz fins que's restableixi la normalitat en el servei.

Les impressions oficials sobre aquesta vaga són optimistes, peró les particulars són pessimistes.

El dimars a la nit se celebrará en el teatre Barbieri un miting per l'Unió Ferroviaria, d'adhesió als companys dels ferrocarrils andalusos y pera acordar la conducta que deu adoptarse en les presents circumstancies.

Se tem que's decreti la vaga general.

La vaga dels carrilaires

Telegrama oficial

S'ha rebut de Málaga un telegrama que diu lo seguent:

«No s'ha presentat el personal al treball, llevat del quefe, subquefe, quefe de réserva de máquines y 36 subalterns, amb qual personal ha sortit a l'hora reglamentaria el tren de viatgers, correu, núm. 22.

Se suposa que'l personal tornará a la seva hora conduint de l'estació de Bobadilla el tren correu núm. 21.

S'ha sospés la sortida dels mixtes números 23 y 24 y de tots els trens de mercaderies.

Aquestes s'admeten amb reserves pera'l plas de transport.

Auxilien en la cárrega y descárrega de mercaderies y equipatges mossos de l'estació y de la central.

No hi ha hagut coaccions ni incidents»

A Sevilla

Sevilla, 26.—L'enginyer de la Companyía dels ferrocarrils andalusos senyor Varom anunciá als obrers carrilaires un telegrama del ministeri de Foment, autoritzant pera que retirin els fons del Montepius aquells que ho demanin legalment.

Els carrilaires aculliren amb fredor la comunicació del ministre. Digueren que ho consultarien amb sos companys de Málaga y donaren comiat cortesment a l'enginyer.

Volen els carrilaires la devolució dels diners del Montepius sense trámits ni dilacions.

No més ha sortit el de Sevilla el correu de Málaga, actuant de maquinista el quefe del dipósit de máquines y conduint a 35 passatgers fins a Marchena.

Se creu que en dita estació el maquinista será reemplassat per un altre quefe de máquines, pera continuar el viatge fins a Málaga.

Desempenyen les funcions de revisors mossos de l'estació.

Els guarda-barreres han abandonat els seus llocs.

S'han cursat telegrames entre'ls vaguistes pera que's generalitzi la vaga.

En la secció de Sevilla passen de mil els obrers declarats en vaga.

El tráfec de mercaderies está paralitzat.

La guarda civil extrema la vigilancia.

Fins ara regna tranquilitat, sense haverse registrat cap incident.

A Córdoba

Córdoba, 26.—El tren exprés de Málaga no va sortir, peró sí'l correu.

Pera portar a terme els serveis s'espera personal procedent de Fransa.

Amb motiu de la fira, an aquesta capital hi ha molts forasters, encare que no tants com en anys anteriors, a causa de la vagá de carrilaires.

El governador civil conferenció per teléfon amb el ministre de Foment.

Els obrers ferroviaris's reuniren en el centre social, acordant continuar la vaga.

A Málaga

Málaga, 26.—Fins al present no s'han registrat incidents desagradables en la vaga de carrilaires.

Se comunicá als vaguistes el telegrama del ministre de Foment que ordena la devolució dels fondos del Montepió als empleats que ho solicitin legalment.

Els obrers han enviat als enginyers de la quarta Divisió de ferrocarrils el seguent telegrama:

«Enterados telegrama ministro Fomento, obreros empleados piden disolución Montepío sin perjuicio constituir otró cón la vóluntad libre de obreros y empleados».

Ha fondejat en aquest port el creuer «Reina Regente» en previsió d'acontecixements.

A Cádiz

Cádiz, 26.—No arrivaren el tren exprés ni'l mixte de Madrid ni de Sevilla. Tampoc han sortit d'aquí els trens corresponents.

Está detinguda la correspondencia, entre ella, la procedent de Canarias.

Sols han comparegut a l'estació dos quefes, dos revisors y un factor expenedor. Els demés empleats del ferrocarril están en vaga.

Per la via férrea patrulla la guardá civil.

Sortí'l tren correu, anant a la máquina l'Inspector senyor Ortiz fent de fogoner y'l subquefe senyor Rey fent de maquinista.—Se dupta que'l tren arrivi a Sevilla.

Optimismes y pesimismes

A consequencia de la vaga dels empleats de la Companyía dels Ferrocarrils Andalusos, s'ha suprimit el tren rápid de Sevilla y Cádiz fins que's restableixi la normalitat en el servei.

Les impressions oficials sobre aquesta vaga són optimistes, peró les particulars són pessimistes.

El dimars a la nit se celebrará en el teatre Barbieri un miting per l'Unió Ferroviaria, d'adhesió als companys dels ferrocarrils andalusos y pera acordar la conducta que deu adoptarse en les presents circumstancies.

Se tem que's decreti la vaga general.

El servei militar

La Comissió Gestora pera'l cumpliment de la llei de Bases del servei militar obligatori te a be posar en coneixement dels que li prestaren son apoiament moral y material durant sos funcions, que no haventi lloc a que sigui modificada la llei de referencia ja que está dictaminada y aprobada pel Senat y havent obtingut la prórroga pera efectuar el pagament de la quota militar, máxim a obtenir malgrat sos esforsos, degut a la pasivitat amb que la majoria dels representants del país s'ocuparen de dita llei, queda disolta, havent acordat:

Primer. Agrair les gestions que alguns diputats y senadors van dur a cap en favor de les concesions que aquesta Comissió creient de justicia demanaba.

Segon. Donar un vot de censura a la majoria dels representants del país per la pasivitat amb que miraren la llei de l'importancia d'aquesta, deixant que's tirés endevant amb el nom de obligatori un servei militar més odiós que el antic.

Tercer. Donar un vot de gracies a la premsa per la bona acullida que ens va dispensar pera facilitar dur a cap nostres tasques.

Quart. Donar un vot de gracies al Concell Directiu del «Centre Autonomista de dependents del Comers y de l'Industria» per havernos dispensat el favor de deixarnos el local y d'acord amb la proposició feta a aquesta Comissió destinar al mateix, el sobrant de lo recaudat fins avui día de la fetxa.

Ciutat 15 de Maig de 1912.—El President, J. Llorens.—El Secretari, Antoni Pérez.

ESTAT DE COMPTES

Ingresos	646'40 pts.
Gastos	522'90 pts.
Líquit	123'50 pts.

Entregades al «Centre Autonomista de Dependents del Comers y de l'Industria.—El Tresorer, A. Pallajá.»

De l'Ajuntament

Per en Marconi

Com recordaran nostres llegidors, l'Ajuntament acordá invitar an en Marconi a venir á Barcelona aprofitant sa estada á Madrid.

L'arcalde tenia pensat telegrafiarli, peró resulta que mentres se prenía l'acord municipal, en Marconi marxava á Lisboa.

De l'anarquia

Se diu que l'arcalde té pensat reunir als quefes de grupus polítics pera veure si se arriba a una determinació referent al desordes amb que transcorren les sessions municipals.

Voluntat hi hagi d'arreglarho, que les reunions sobren.

Els cotxes públics

Haventhi rebut queixes l'arcaldía respecte al procedir observat el diumenge passat per alguns cotxers de punt amb motiu de la funció de toros de l'Associació de la Premsa, l'arcalde ha circulat als quefes de les guardes municipal y urbana una orde transmetent l'acord de l'Ajuntament sobre'l particular, y ha reiterat que's compleixi el Reglament no permetentse que estiguin parats ni circulin cotxes de punt desocupats sense la corresponent placa «se llogа», ni que circulin continuament per les Rambles buscant passatgers.

Pera govern del públic, se recorda la tarifa: un viatge d'anar y tornar a la plassá de Toros equival a una carrera que costa de 1 a 2 persones, 1 pesseta; 3 persones, 1'50; y 4 persones, 1'75 pesseles.

Tracció urbana

Durant la setmana passada á lá Inspecció de Tracció urbana va recaudar, per canvi de números de vefcols 25,127'50 pessetes.

Han sigut despatxades unes 3,000 tauletes de carro de fuseli, y faltant encara matricular alguns de dils vefcols perqué'ls amos se resisteixen sistemáticament a realisar la expresada operació, l'Arcaldía, amb l'objecte de que no's dilati inútilment el período de canvi, ha donat l'orde a les guardes municipal y urbana de que a l'igual que's fa amb els carretons y bicicletes, portí al dipósit, a comensar del primer de juny, els carros de fuseli y d'industria que circulin sense portar la tauleta nova.

Folletó d'EL POBLE CATALA

CRONICA DE TEATRES

TEATRE DE CATALUNYA: *Desamor, comedia en dos actes, de Joan Puig y Ferrater.*

Un interior de casa de petit burgés: mobles de viena, persianes sobre l'eixida, un armari, unes cortines senzilles. En aquest interior s'hi endavina una má femenina que fa lo que sab pera embellirlo: les parets, sense elles estarien núes; peró ella hi ha posat paperines obertes y arrissades y petits marcs amb treballs d'agulla, o amb gravats que li eren agradosos de mirar. Es la Delfina, la filla del senyor Genin, l'ánima bona de aquesta casa. El pare no té pas entre'ls qui el coneixen una anomenada massa neta: ábans passava per pobre, mentres arreplegava diners a costa de les privacions de tota la familia, fins que un día, al creure que ja podía fer de ric, canviá sobtadament de manera de vida. Amb mobles bons encara que venturera, posá casa nova. El fill no li agraeix pas el sacrifici que ha fet pera arribar a lá posició que té ara, perqué l'ha sacrificat an ell, també, y a sa germana, fentlos perdre els primers anys de la joventut, féntloshi guanyar un jornal en lloc de férloshi donar l'educació deguda.

La Delfina no té, per aixó, cap quimera a son pare: es massa bona. Ho es tant que va esser ella la qui doná entenent a sos pares d'aculllir a un parent que trobaren a l'hospital, y que de molts anys no havíen vist. Ella passá els díes y les nits vora'l llit del malalt, del seu cosí Guillemí, amb el cor ple d'enguinia perqué sabía que havía fugit de Fransa, fadigat, per un moment, de la mala vida. Voldria durlo pel bon camí; encara hi es a temps pera fersé home. De la seva pietat ha nascut l'amor.

En Guillemí també l'estimava en les hores febles de la malaltía, peró ara que's torna á trobar sá y ferm, veu que no podrá sentir mai l'amor, per aquella noia minsa de cos y tota poruga d'esperit. La serventa de la casa, la Raquel, de carns abundoses, l'encen de desitjos y revela en ell l'anyoransa de la vida passada, a París, vida de «ápáche». Lá Delfina desseguida veu com té una enemiga, en la Raquel, y contra d'ella no pot oposarhi més que la seva bondat. Lentament, la mica d'amor que en Guillemí sentía per l'una se desfá davant l'encís sensual de l'altra, que es com «una montanya de sol». Y a la fí, quan ja no pot més sofrir la vida de treball que'ls seus oncles li havíen imposat, fuig amb la serventa, deixant a la Delfina abandonada. Y els pares d'ella no la veuen morir de desamor: no més saben plofar pels diners que'l seu fill se n'ha endut, fugint d'ells.

⁂

Encara que'ls cartells no'ns diguessin qui es l'autor de l'obra, el descobriríem en la trama forta y compacta d'aquesta nová comedia. Anterior a «El gran Aleix» per orde de temps, ho es també per orde de valors. No arriba a produir la emoció neta y clara del primer acte d'aquesta obra darrera. En els detalls, té una major forsa de realisme; en el diáleg potser té una sobrietat més rigurosa; en el fons es més veritat, o ens ho sembla que ho es més, peró pel conjunt de les seves línies es una obra més limitada, de menos interés, d'emoció menys intensa pel públic. Amb la mida de l'importancia escénica, «Desamor» quedaría per sota de «El gran Aleix», perqué desde'l comens del primer acte queda plantejada la qüestió que ha d'esserne el nucli, en tota la seva extensió, y totes les consequencies ne són endevinades. L'acció es duta a son terme amb una gradació precisa, natural, sense cap sotregada que li fassi canviar la orientació, ni cap moviment que amagui el camí, sinó que desde'l primer moment el camí es visible del tot. Es una honradesa de literat que fa mal a l'hábilitat del dramaturg. Aixó desde la manera actual de veure'l teatre, no pos en el seu fons. En lloc de valdres d'una falsificació de la realitat, amagant una part dels elements d'interés pera no descobrirlos fins als darrers moments de l'acció dramática, en Puig y Ferrater dona an aquesta acció un desenrotllo senzill y clar. Els carácters són els qui tenen una vaguetat de línies que fan a estones somorta l'acció, encara que les dues figures den Guillemí y de la Raquel ens fassin sentir una rápida y forta halenada de vida.

El Geni de la Comedia (cicle històric-teatral), tercera sessió: El Renaixement.

Consagrada la sessió anterior a les manifestacions cómiques mitgevals y a la «comedia d'arte» que anunciava l'esclat cómic del Renaixement, en la sessió darrera corresponía fer la presentació de la comedia formada en els motllos definitius del sigle XVII. En Gual, en les seves consideracions sobre'l renaixement cómic europeu se fixa en les tres grans tradicions espanyola, anglesa y francesa, establint entre elles una relació de comparació de la qual ne deduex la supremacia del teatre cómic espanyol.

En primer lloc, no quedá prou aclarit en el seu discurs si el nou teatre que comensava á Italia amb el Cardenal Bibienna; á Fransa amb l'entrada de la companyiá de Alexandre Hardy, autor y actor com després ho fou Moliére, a l'hotel de Bourgogne, que havía sigut la escena dels «miracles» y farses darreres de la tradició mitgeval; a la Anglaterra amb la febre que vingué als autors de la época de la reina Elisabeth de traduir les tragedies de Séneca; y a Espanya amb l'aparició de Lope de Vega; si aquest teatre en el qual no es possible establir del tot una línia divisoria entre'ls autors trágics y els autors cómics, el considera com el retorn a una font d'inspiració que havía emmudit en l'Edat Mitjana, la font dels clássics, o si estableix entre aquesta nova fase de la evolució dramática-cómica y l'anterior de l'escena mitgeval una relació de continuitat. Perqué si a Italia la tornada á la lírica grega y llatina y el desenterrament de les estatues de marbre produí la represa dels antics motius de la mitología y de l'historia romana, de tal manera que's formá un teatre intelectualista pur, a Fransa a l'imitació italiana y a les traduccions del grec y del llatí s'hi ajunta l'espiritualitat de la nissa, y en les comedies de Larivey, de la primera generació d'autors cómics post-mitgevals, ja s'hi troba la llengua abundosa en locucions y dites netament populars. A Fransa hi ha una fase de la evolució cómica que no ha de confondres amb el moment de la comedia clássica, que té per ánima a Moliere: y aquesta fase hauría d'esser caracterisada en una representació pera no arribar de cop a la forma definitiva de «Le Misanthrope», «Tartuffe» o «Don Juan». Moliere no representa el renaixement de l'esperit cómic a Fransa, si la seva maduresa, el seu punt més alt, la més pura concreció.

A Espanya no hi hagué un renaixement d'esperit cómic, sinó una continuitat que havía de produir l'esclat esplendorós del sigle d'or. La influencia clássica no feu pas entrar per un altre camí als continuadors de la pura tradició nacional de Lope de Rueda. Les traduccions de Eurípides per Juan Boscán, de Plaute, de Sófloclí, no alterá l'essencia del teatre castellá. Peró la comedia castellana es massa extensa pera que se'n pugui donar una idea general amb la representació d'un acte únic. En Gual no ha estat guire encertat al triar el darrer acte de «Los melindres de Belisa», de Lope de Vega, en el Corral de la Pacheca, com a exemple de l'esperit cómic castellá. No hi ha en aquesta obra molts dels elements característics del teatre d'aquell autor, entre altres, el tipu de «gracioso», tipu que havía recullit de Torres Navarro y de Lope de Rueda, y que feia encarnar en el criat xerraire o en el rústeg malicós. Lo més característic que pot trobarshi es aquell defecte que se li ha retret del canvi de carácter que sofreixen els personatges, a l'acabarse la comedia, en moltes de les seves obres, canvi que també hi es en «Los melindres de Belisa», per lo qual ha fet bé en Gual de triar el darrer acte com a mostra de la manera com se desenredava l'intriga en una sola escena.

Al fer l'evocació del Corral de la Pacheca, es llástima que no'ns hagi mostrat l'Adriá Gual un dels entremesos que entre acte y acte se representaren o entre la «loa» y l'«auto», ja que no era possible mostrar l'espectacle sencer, desde'l seu comensament al seu terme per raó de temps.

El cicle acabá amb la representació del tercer acte de «El malalt imaginari», la darrera que fou interpretada per Moliere, com l'Adriá Gual va descriure bellament abans de descorres la cortina. Aquesta obra es ben característica, y pot posarse com exemple sempre que's parli de la moral del gran poeta cómic. Com a bon observador de la vida de totes les classes socials no's preocupá mai de si deu premiarse a la virtut y donarse cástig al vici, sinó que era la virtut y el vicí en sí mateixos lo que l'interessaven. Com en «Tartuffe» va contra la falsa devoció, y en «Les precieuses ridicules», contra l'afectació absurda en el parlar, en «Le malade imaginaire» va contra la ciencia dels falsos metges. Moliere, com ha dit, era el defensor de la natura contra tots els qui volen contrafeirla, contra'ls hipócrites, els pedants, els vanitosos, els avaricíosos... George Meredith diu com els francesos donen gran importancia a la mesura y al gust y reconeixen que es a Moliere a qui deuen l'haverlos guiat vers la simple precisió y el bon gust.

El cicle históric organisat y presentat per l'Adriá Gual mereixía l'atenció de tots perqué empreses artístiques com la seva no abunden y malgrat no pugui donar als seus intents tot el desenrotllo y l'amplitut que segurament ell mateix voldría ens ha mostrat lo que en son criteri la evolució de l'esperit cómic ofería de més característic desdels grecs, fins a les formes definitivas del teatre modern en sos orígens. Com totes les idees, la que té formada sobre la comedia dona gran margo a la discussió y obre camí a la disconformetat, peró l'esfors que hi ha en l'organisació d'un cicle históric y l'entusiasme que significa són prous pera que a l'acabar se li dongui, pels uns y pels altres, un fort aplaudiment a l'Adriá Gual, per la seva tasca.

ALEXANDRE PLANA

DARRERA HORA

INCENDI

Cap allá quarts de dotze d'aquesta nit passada s'ha calat foc en una botiga del carrer de Girona, núm. 103 propietat de don Miquel Riera.

Hi acudiren desseguida forses de bombers amb els automóvils dels quarterets de Santa Agna y cála Ciutat essent a temps de dominar completament el foc que já havien comensat de combatre amb eficacia els serenos y vigilants d'aquelles barriades auxiliats por un bon nombre de veins.

El foc va quedar extingit al cap de mitja hora, sense haver ocorregut desgracies personals.

Se cremaren quasi tots els prestatges de la botiga amb el genre que contenien.

Després d'iniciat el foc y fins haver quedat aquest extingit foren moltíssims els curiosos que s'estacionaren en el lloc del succés.

ESPECTACLES

Teatre Circo Barcelonès
Teatre Apolo

GRANS CINEMATOGRAFS

Avui dilluns sessions completes de tres a sis tarde y nou nit

PREUS POPULARS

20 PELICOLES, 20

de veritable estrena, entre elles, «Waterlóo» «El viejo minero» «Bobillar deshonillador» «Marión» «El revolver de chocolate» «Revista Pathé» Carrera de Automóviles Copa España» 700 metres WANDA Estrena «El calvario de una madre».

TEATRE CATALÀ ROMEA

Avui dilluns, tarde a dos quarts de quatre: EL AMOR QUE PASA y ARSENIO LUPIN. Nit: a un quart de deu. EL JUGLAR y ARSENIO LUPIN. Dijous: Benefici Marión de Larra. EL AMO y EL OSO MUERTO. Se despatxa a comptaduría.

Teatre Tívoli

Avui, dilluns tarda, a dos quarts de quatre; nit, a les nou. 2 Colosals funcions 2.—Butaques, 2 pessetes; entrada 0'52 céntims. El millor y únic cartell de Barcelona. Primer: «El principe Casto».—Segon: (2 actes).

Canto de Primavera

presentació sin rival.—Numerosa y brillant desfilada cantant el preciós himne dels estudiants. Tercer: Exit immens,

El cuarteto Pons

magnífic duo.—Brillantíssima cansó espanyola, per T. Idel.—A disfrutà a riure al Tívoli. Demà en obsequi al públic en secció vermouth «Canto de Primavera» En ensaig «María Thompson», arreglo de Fiacro Iraizos.

Teatre de Catalunya
(ELDORADO)

Sindicat d'Autors Dramàtics Catalans

Avui dilluns.

Darreres funcions de la temporada
Comiat de la Companyía

Tarde, a dos quarts de quatre: La comedia en un acte «Vint anys després», la aplaudida comedia en tres actes, de Ignasi Iglesias,

FOC NOU

y la nova comedia en un acte. «Dissapte de Gloria.—Nit, a les nou: El gran drama en tres actes, de Angel Guimerá,

TERRA BAIXA

y la nova comedia en un acte, «Dissapte de Gloria».

TEATRE NOVETATS. — Temporada d'istiu.— Companyía dramàtica.

MARÍA GUERRERO
FERNANDO DIAZ DE MENDOZA

Continúa obert l'abono pera 15 funcions de MODA a dilluns, dimecres y divendres.
Inauguració 1.º de Juny 1912

Gran Teatre Espanyol

Avui dilluns tarda últimes funcions de la companyía Gamero Pujades.—a dos quarts de quatre sencilla, «Corte de Faraón», a les cinc, especial, «Venus Kursaal», «Carne Flaca» y «El Príncipe Casto».

Butaca, una pesseta; entrada, 25 céntims.

TEATRE CÒMIC.—Gran companyía dirigida per Ricard Güell y Julià Vivas, de la que formen part la genial Pilar Martí, Angelina Villar y Pep Viñas.—Avui, dilluns 27 à tres quarts de quatre. Especial 35 céntims, La opereta de moda en Europa LA MUJER MODERNA 3 actes de deliciosa música. A les sis. Especial 35 céntims, Primer: EL REFAJO AMARILLO per Pilar Martí y Ricard Güell. Dos actes de gracia, interès y emoció. Segón: El éxit del día. GRAN GUIGNOL LIRIC. Estreno del Moulin Rouge de París

LOS APACHES

per tota la Companyía. Escenes dramàtiques, cómiques, balls de la vida Apache. Nit a dos quarts de deu especial, 35 céntims. Gran programa. Primer: LISISTRATA, per A. Villar. Segòn: SOLDADITOS DE PLOMO que obté un éxit extraordinari. Tercer: La nova producció de inmens éxit LOS APACHES. Decorat nou. Demà gran cartell. Se despatxa a comptaduría.

LA RABASSADA
MUSIC-HALL

Tots els dies, selecta funció de 10 a 12 nit, per distingides artistes.

HOTEL-RESTAURANT

obert dia y nit. Gabinets particulars. Cuina de primera. Servei a la carta y cuberts desde cinc pessetes. Telèfon número 7.648.

Concerts

en el Saló Menjador del Restaurant de 1 a 3 tarda y de set a nou nit, per una orquesta de profesors dirigits per el mestre Pèrez Cabrero.

Atraccions Americanes

Scenic, Railway, Water Chute, Bowing Alloys, Cake-Walk. Casa Encantada, Palau de cristall, Palau de la rialla. Passeigs, etc.

Tranvia directe desde la Plassa de Catalunya a La Rabassada.

Saturno Parc

Centre de recreus y atraccions. Obert y amenisat per la banda del Regiment d'Alcàntara, tots els dias tarde y nit y festius pel dematí de 10 a 1

Entrada de passeig, 10 cénts.

Comisió Deportiva del cim del Tibidabo

SALUT y RECREU. — Avui Concert per la brillant banda del Batalló de Cassadors de Barcelona.—Gronxadors Carrousel.—Tir Flobert.—Distraccions varias, etc, etc.

Turó Park

Próxima inauguració

Cinematògrafs

Gran saló cine Doré

Avui dilluns, sessió matinal d'onze a una hermós programa de cinematògraf y

5 Colossals atraccions 5

entre elles l'hermosa canzonetista

PAQUITA ESCRIBANO

Sessions de quatre a vuit y mitja y de deu a dotze y mitja atraccions que alternaràn MANETTI y GOLIAT clowns de de gran éxit. Germanes MARGARITA y FLORA gimnasticas de gran valor artístic BELLES OTROP amb sos números de ball amb decorat propi. Ovacions a la millor atracció que actua a Barcelona.

Hermanos Camara

amb sos jocs icaris, aclamats diariament. L'hermosa canzonetista

PAQUITA ESCRIBANO

ovacionada en son nou repertori.

Demà «serata d'honore» y despedida de les hermoses

Marguerita y Flora

programa colosal fixisin vé en els anuncis de la prempsa.

EL PALAU DE LA RIALLA

Grutes Fantastiques
GRANS ATRACCIONS
Visions panorámiques
ESPECTACLE ORIGINAL
Gran Cinematograf
SALA MERCÉ Rambla d'Estudis, 4

Royal Cine

Aribau 4 y 6. Jardins de la Universitat.
AVUI SESSIÓ MATINAL DE 11 a 1
Colosal programa de estrenes per avui. LA COMEDIANTA sensacional pelícola de 900 metres «La hija adoptiva». «Un día de Campo» «Gran corrida de toros en competencia por los diestros PASTOR y GAONA 6 toros 4 Miuras 2 Veraguas corrida celebrada en México en 31 Diciembre próximo pasado.» Pelícola de 400 metres esclusiva de aqucsta Empresa. Tarde y nit preciós programa.

Ideal Cine

Corts, 605 y 607, entre Passeig de Gracia y Rambla de Catalunya.

Avui a les 11 GRAN VERMOUTH

Tarde y nit, magnífic programa amb importants estrenes: La bonica pelícola en colors 600 metres. «Cuando el imperio del terror» «Basta de criadas». (Edison) etc. Exit de la pelícola «Carrera de Automóviles Copa España», Demá Día de Moda, estrena de la sensacional pelícola de actualitat «Fuera de la Ley» segona part de «El automóvil gris».

Concerts

Palau de la Música Catalana

DIJOUS 30 maig a dos quarts de deu del vespre CONCERT.

Joan Manen

orquesta dirigida pel mestre LAMOTE DE GRIGNON. Programa, MAX-BRUCH; SAINT-SAENS; BEETHOVEN; MANEN.

Localitats al Orfeò Català—de 4 a 6 tarde de dos quarts de 10 a 11 nit. Encarrecs al Conserge, Telefon 20.

MUSIC-HALL - LA BUENA SOMBRA - GIRJOL, 3

Nit: Grandiós éxit de la célebre diseuse

NITA-JO

(Primera etoile parisienne)

En obsequi del públic que no pot asistir a les funcions de nit, NITA-JO pendrà part en l'espectacle de la tarde els dies 26, 28, 31 de Maig y 4 de Juny.

ALCÁZAR ESPAÑOL. — 7, Unió, 7

Totes les tardes, a les tres: Gran troupe de Varietés.

Totes les nits, a les deu **La 2ème. Revue de l'Alcazar**

(Grandiós éxit)

Edén Concert.-Music-hall Parisenc

DIVERSIONS PARTICULARS

MUNDIAL PALACE. — Concerts Santos tots els dies. Coberts desde pessetes 3'50 Els divendres, bouillabaise. Dissabtes, menú corrent y vegetarià.

Botlletí comercial

26 de maig de 1912

Societats y Ferrocarrils

COMPANYIA DELS FERROCARRILS DE M. S. A. — Kilometres en explotació: Xarxa antiga, 2,945; Xarxa catalana, 719. Tota la Xarxa, 3,664.

Ingressos dels dies 21 al 30 d'abril:

	1912 Ptes. Cs.	1911 Ptes. Cs.	Diferencia Ptes. Cs.
Xarxa ant.	2.841,990'81	2.399,820'80	442,170'01
Xarxa cat.	982,519'05	905,998'55	76,520'50
Totals	3.824,509'86	3.305,819'35	518,690'51

Ingressos del 1 de janer al 30 d'abril

	1912 Pts. Cs.	1911 Pts. Cs.	Diferencia Pts. Cs.
Xarxa ant.	39.132.153'37	28.128,820'82	3.561,767'34
Xarxa cat.	11,379,012'61	9.750,115'44	1.628,897'17
Totals	41.511,165'98	35.878,396'26	5.632,769'72

Barcelona, 21 de maig de 1912. — El secretari del Comité, *Felip Blanc.*

COMPANYIA DE FERROCARRILS DEL NORD D'ESPANYA (tota la xarxa)

Ingressos dels dies 1 al 10 de maig:

Any 1912	Pessetes	3.931,384'83
Any 1911	—	3.606,119'23
Diferencia	—	325,265'60

Ingressos del 1 de janer al 10 de maig:

Any 1912	Pessetes	49.963,323'87
Any 1911	—	44.154,022'27
Diferencia	—	5 811,301'10

Barcelona. 22 de maig de 1912. — El secretari del Comité, *Alfred Fuster.*

Societat Catalana d'Edicions

Quota minima semestral, CINC PESSETES
Tres llibres cada semestre

Volums del segon semestre de 1911

I. LES IDEES POLÍTIQUES D'EN VALENTÍ ALMIRALL, per *Alexandre Plana*, amb la traducció catalana dels treballs de l'Almirall *Espanya tal com es, Contestació a Núñez de Arce,* y *L'immoralitat a Espanya.*

II. PROSES BARBARES, per *Prudenci Bertrana.*

III. LA VIDA Y LA MORT DEN JORDI FRAGINALS, novela den *J. Pous y Pagès.*

Volums del primer semestre de 1912

I. ESTUDIS DE LITERATURA CATALANA, per *Manuel de Montoliu.*

II. HISTORIA CONTEMPORANIA DELS MOVIMENTS NACIONALISTES, per *A. Rovira y Virgili*, amb un pròleg den *Pere Corominas.*

III. L'ORIGEN DEL CONEIXEMENT, pel *Dr. Ramón Turró.*

Seguiran obres de *Joaquim Ruyra, Josep Carner, Lluis de Nicolau, Ramon Rucabado, Pompeu Fabra, Gabriel Alomar, Josep Maria Tallada, Romà Jori,* etc. Els volums estaran elegantment impresos y constaran de 200 a 400 planes.

A les oficines d'EL POBLE CATALÀ
se faciliten fulles de suscripció

?

Perquè no vos desfeu immediatament y per sempre d'aquesta llaga, d'aquest eczema, d'aquestes malalties de la pell que vos fan la vida insofrible?

Perquè conserveu aquesta malaltia quines conseqüencies poden ésser gravíssimes?

Perquè no empleeu immediatament el nou mètode del senyor L. Richelet?

Sens vacilació deveu seguirlo, perquè no podeu ignorar les curacions, moltes vegades inesperades, obtingudes en sa comarca.

Informeuse y comenseu sens més tardar aquest tractament; aquest és el millor consell que vos podem donar.

El preu del tractament es proporcionat ab totes les condicions de la fortuna.

Hi ha també un tractament pera nois de 3 a 16 anys.

El senyor RICHELET acaba d'instalar dipósits a totes les farmacies y drogueries d'Espanya.

Un follet, en llengua castellana, tractant de les malalties de la pell, serà enviat gratuitament pels dipositaris a totes les persones que'l demanin.

Pera obtenir gratuitament aquest follet, basta dirigirse al senyor

L. RICHELET, 13, RUE GAMBETTA, A SEDAN (FRANSA)

Barcelona.—SENYORS VICENS FERRER y C.ª, Comers, 60; farmacia y drogueria y la seva sucursal.— SENYORS FILLS DE J. VIDAL Y RIBAS, Moncada, número 21, farmacia y drogueria y les seves sucursals.—DOCTOR ANDREU, Rambla de Catalunya, 66, farmacia.—SENYORS URIACH Y C.ª, Moncada, 20, drogueria; SENYORS RIUDOR Y PARÉS, Porta de l'Angel, 14, drogueria.—D. JOSEP SEGALÁ ESTALELLA, Rambla de les Flors, 4, farmacia (Centre de específics).—D. VILADOT, farmaceutic.—D. ANTONI SERRA, farmaceutic

Gran Diploma de Honor y 10 Medallas
RELOJ ORIÓN AFINACIÓN CRONOMÉTRICA
VÉNDESE EN LAS RELOJERIAS

Pisos pera llogar — Preus mòdics — **Riquíssimes aigües de Tona** — **Gran Fonda "RISTOL,,** — Estació Balenyà (prop de Vich). Cotxes a tots els trens.
Informes: Farmacia Segalá, Rambla de les Flors, número 4. — BARCELONA

PIANOS Y HARMONIUMS de lloguer, desde 8 fins a 15 pessetes al mes Carrer del Bruc, núm. 70, entresol, prime

PASSEIG DE GRACIA, 18 **BASTIDA** SUCURSAL CANUDA, 7

Unica casa que ven a preus incompatibles les últimes creacions de París y Londres en Camiseria, Corbatería, Sastrería, Bastonería, Genes de punt y demés similars.

Trosseaux reclam de la temporada

3 camises
3 camisetes
3 pantalons
3 parells de mitjons
3 mocadors
3 colls
3 parells de punys
3 corbates, o bé
1 corbata, 1 tirants y
1 parell de lliga-cames

Perfumat amb CHEVALIER D'ORSAY y dintre d'un estoix

Tot de bona classe per 25 pessetes

SASTRERIA

Ermilles fantasía	desde	2'95 pessetes.
Pantalons panyo superior, girats de baix	»	8'95 »
Trajos complets, última creació fantasía	»	25 »

Vendas rigorosament al comptat

Unic representant de la casa CURZON BROTHERS sastre de Londres

Trajo a mida, confeccionat a Londres, genre anglès 100 pessetes

MEDICAMENTS
EMERIN
Sang - Urinaries - Anemia

Els ***Confits Emerin*** donen a les malalties urinaries l'estat normal, treuen y calmen instantàniament la cuíssor y la freqüencia de orinar. els únics que curen radicalment les ***Estrotesos, Prostatitis, Cistitis, Catarros, Càlculs, Incontinencia de orina,*** etc. Una capsa de ***Confits Emerin,*** amb la deguda instrucció, pessetes 4'50.

El ***Roob depuratiu Emerin,*** immillorable reconstituient y refrescant de la sang, cura completa y radicalment les infeccions y totes les seves conseqüencies; ***dolors dels òssos, taques de la pell, herpetisme, raquitisme, neurastenia, diabetes, paràlisis, cefalalgia, dispepsia, atonia, debilitat de la vista, palidesa dels teguments, descoloració de les ungles, dolors de cap, neuralgies faciales, palpitacions del cor, sofocació, digestió difícil, dificultat dels treballs intelectuals y musculars, laxitut, insomni, deliri, alucinació, inflió, edema,*** etc. Un frasc de ***Rob depuratiu Emerin,*** amb la deguda instrucció. pessetes 3'50.

El regenerador de la sang Emerin es l'únic descubriment de la Terapèutica moderna pera curar radicalment la clorosis. diabetes, paràlisis, cefalalgia, raquitisme, escrofulisme, dispepsia, atonía, debilitat de la vista, palidesa, dels teguments, descoloració de les ungles, dolors de cap, neuralgies facials, palpitacions de cor, sofocació, digestió difícil, dificultat dels treballs intelectuals y musculars, laxitut, insomni, deliri, alucinació, inflió, anemia, etc. Un frasc de ***EMERIN*** amb la deguda instrucció, 7 pessetes.

De venda a Barcelona: Centre d'Especialitats Farmacèutiques, Felai, 9; Passatge del Crèdit, 4; Rambla de les Flors, 4; Farmacies: Rambla del Mig, 17; Princesa, 1; Escudellers, núm. 75; Drogueries: Rambla de Catalunya, 66; Moncada, 20; Rambla de Catalunya, 36; Moncada, 21.

60 ANYS DE GRAN ÉXIT
EL NOU ELIXIR REGENERADOR
Preparat per B. PIERRE, perfumista

Es l'únic y *verdader que detura* immediatament la caiguda dels cabells.

No es un tint, sinó que conserva y fortifica els cabells.

Es el millor remei pera destruir la caspa.

Usis l'elixir quan els cabells comensen a caure.

Usis l'elixir pera obtenir un creixement abundant.

Aquest célebre ELIXIR REGENERADOR no es un de tants procediments que deuen la vida al charlatanisme, al luxe de cartells.

Preu: TRES PESSETES frasc.

De venda a les perfumeries y drogueries y a Madrid, Carme, 2, perfumeria.

Dipòsit principal Rambla del Mitg, 14. Perfumeria de Baltasar.

(Davant al carrer de Ferràn)

USIN LA REINA DE LES TINTURES
DE B. PIERRE
Perfumista de París

La vegetal progressiva dóna tots els colors. A les sis o vuit aplicacions agafa el cabell el color natural. No taca la roba. Preu: 4 pessetes frasc.

INSTANTÁNIES: castany, negre y castany obscur, 4 pessetes capsa pera la barba y pera el cap, 6.

De venda: Rambla del Mitg, 14. Perfumeria de P. Baltasar.

Successor de l'antig establiment de RIMAUD GERMAIN, Rambla del Mitg, número 14, perfumeria.

DINER en 1.ª hipoteca y sobre valors tres, proprietaris, industrials y comerciant desde'l 1'2 per 100 al mes.

DINER en 2.ª hipoteca, usufruits y parts indivises, y sobre generes, pianos, carruatges y tota garantia que convingui. Rambla de Santa Mònica, 4, entresol.

SE COMPRA mobles, pianos, caixes de capitals y objecte Passatge Pont de la Parra, 6 (Reforma).

A ALELLA Casa pera vendre en magnífiques condicions pera l'estiueig. Raó: Alelluic, tartaner.

FORA PÈL MOIXÍ

Els POLVOS COSMÉTICS DE FRANC treuen en pocs minuts el pèl de qualsevol part del cós, mata ses arrels y no torna a sortir. No irrita'l cutis. Aquest depilatori es utilissim a les senyores que tinguin pèl moixí (vello) a la cara y brassos, pera que així puguin destruirlo. UN POT, 2'50 ptes. — S'envia certificat per correus si per endavant se reben 3'50 ptes. en LLIURANSA de Giro Mutu o segells de correu.

Farmacia Borrell
COMTE DE L'ASSALT (CABRER NOU), NÚMERO 52. - BARCELONA

EMPRESA DE POMPES FUNEBRES
LA EGIPCIA
Societat Anònima

La més important d'Espanya - 29 sucursals ab teléfon - Central, Pelayo, 44 teléfon 1,113 - *Economia veritat en els preus*

Important: ***LA EGIPCIA*** es l'única funeraria que posseeix Cambra de Desinfecció, no servint cap artefacte sense que sigui prèviament desinfectat.

Nota: Esmerat y ràpid servei tant en la capital com fóra d'ella.

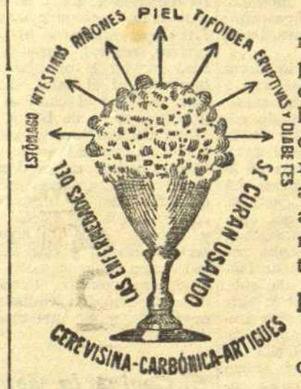

Les ciencies mèdiques han reconegut en el llevat de cervesa propietats curatives no observades en cap medicament; però el mal gust ha impedit son ús salutífer. Aquesta original cervesina, sens desmerèixer la virtut del llevat, té un gust agradabilíssim, de fàcil barreja amb aigua, acció activa sense originar noves malaltíes y conservació ilimitada.

Frasc, 5 ptes. en totes les farmacies

A l'engròs: senyors Uriach, Andreu, Segalà, Martí y Viladot.

MOBLES DE A. DIRAT
EXPOSICIÓ PERMANENT. — DORMITORIS, MENJADORS, SALONS DESPAIG. — ESPECIALITAT EN ELS D'ESTIL ANGLÈS. —
Mendizábal, 28 y 30, y Sant Pau, 50, 52 y 54

MOBLES DE JORBA
Exposició de totes classes en un grandiós magatzem y tallers
HOSPITAL, 101

ESQUELES MORTUORIES
SEN'ADMETEN AN AQUESTA IMPREMPTA, FINS A LES TRES DE LA MATINADA